

Bruxelles, 18 octombrie 2023
(OR. en)

14009/23

VISA 201
COEST 548
COWEB 123
MIGR 323
FRONT 307
ASIM 90
COMIX 445

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	18 octombrie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 730 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU AL ȘASELEA RAPORT DIN CADRUL MECANISMULUI PRIVIND SUSPENDAREA EXCEPTĂRII DE LA OBLIGATIVITATEA VIZELOR

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 730 final.

Anexă: COM(2023) 730 final

Bruxelles, 18.10.2023
COM(2023) 730 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**AL ȘASELEA RAPORT DIN CADRUL MECANISMULUI PRIVIND
SUSPENDAREA EXCEPTĂRII DE LA OBLIGATIVITATEA VIZELOR**

Cuprins

INTRODUCERE	2
I. ȚĂRI DIN VECINĂTATEA UE	6
1. ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ DE MAI PUȚIN DE ȘAPTE ANI	6
GEORGIA	6
UCRAINA	12
2. ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ DE MAI MULT DE ȘAPTE ANI	17
ALBANIA.....	17
BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA.....	21
REPUBLICA MOLDOVA.....	24
MUNTENEGRU	27
MACEDONIA DE NORD.....	30
SERBIA	33
II. ALTE ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ	37
ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ ȘI CARE APLICĂ SISTEME DE ACORDARE A CETĂȚENIEI PENTRU INVESTITORI.....	37
VANUATU	38
STATELE EST-CARAIBE.....	40
CONCLUZII.....	42

INTRODUCERE

Liberalizarea vizelor este un pilon al cooperării UE în materie de migrație, securitate și justiție. Aceasta facilitează mobilitatea și contactele între oameni.

Articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2018/1806 („Regulamentul privind vizele”)¹ prevede obligația Comisiei de a asigura o monitorizare adecvată a respectării continue a cerințelor privind exceptarea de la regimul obligativității vizelor de către țările ai căror resortisanți au obținut acces fără viză în UE, ca urmare a încheierii cu succes a unui dialog privind liberalizarea vizelor. În acest scop, începând din 2017, Comisia a adoptat cinci rapoarte în cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor², care vizează țările ce beneficiază de un regim de călătorii fără viză din Balcanii de Vest (Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia) și din cadrul Parteneriatului estic (Georgia, Republica Moldova – denumită în continuare Moldova – și Ucraina).

Pe baza concluziilor acestor rapoarte și a monitorizării generale a regimurilor de călătorii fără viză instituite de UE în întreaga lume³, Comisia a adoptat, la 30 mai 2023, o comunicare⁴ ce a evidențiat principalele provocări în domeniul migrației ilegale și al securității legate de funcționarea regimurilor de călătorii fără viză, precum și principalele deficiențe ale actualului mecanism privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor, stabilind un proces de consultare cu privire la modalitățile posibile de abordare a acestor provocări și de îmbunătățire a mecanismului.

Unul dintre aspectele abordate în comunicare se referea la necesitatea unei monitorizări consolidate a țărilor care beneficiază de un regim de călătorii fără viză, în conformitate cu concluziile Consiliului European din 9 februarie 2023⁵. Astfel cum s-a anunțat în scrisoarea președintei von der Leyen adresată Consiliului European la 20 martie 2023, Comisia prezintă astăzi o propunere legislativă de revizuire a mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor⁶, precum și un nou raport strategic și cuprinzător în cadrul mecanismului respectiv. Unul dintre obiectivele principale ale propunerii este de a consolida sarcinile de monitorizare și de raportare ale Comisiei, introducând posibilitatea explicită ca raportul din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor să acopere și alte zone geografice în afara țărilor învecinate ale UE, punând accentul pe țările terțe care prezintă probleme specifice care, dacă nu sunt abordate, pot conduce la declanșarea mecanismului de suspendare.

Pe de o parte, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2018/1806, raportul evaluează respectarea continuă a cerințelor privind liberalizarea vizelor de către țările care au încheiat

¹ Regulamentul (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație, JO L 303, 28.11.2018, p. 39.

² COM(2017) 815 final (primul raport); COM(2018) 856 final (al doilea raport); COM(2020) 325 final (al treilea raport); COM(2021) 602 final (al patrulea raport), COM(2022) 715 final/2 (al cincilea raport).

³ Enumerate în anexa II la Regulamentul (UE) 2018/1806.

⁴ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind monitorizarea regimurilor de călătorii fără viză ale UE, COM(2023) 297 final.

⁵ Reuniunea extraordinară a Consiliului European (9 februarie 2023) – Concluzii, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2023-INIT/ro/pdf>. Consiliul European a subliniat că „alinieră țărilor învecinate la politica în domeniul vizelor este imperioasă și crucială pentru gestionarea migrației, precum și pentru buna funcționare și sustenabilitatea generale ale regimurilor de călătorii fără viză, acolo unde este cazul” și că „monitorizarea politicilor țărilor învecinate în domeniul vizelor” ar trebui consolidată.

⁶ COM(2023) 642 final.

un dialog privind liberalizarea vizelor cu mai puțin de șapte ani în urmă (Georgia și Ucraina). Pe de altă parte, raportarea cu privire la țările care au încheiat un dialog privind liberalizarea vizelor cu mai mult de șapte ani în urmă (Albania, Bosnia și Herțegovina, Moldova, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia)⁷ vizează provocările specifice legate de regimurile de călătorii fără viză cu aceste țări, cum ar fi alinierea politicilor în domeniul vizelor, sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori, cooperarea în materie de readmisie și cererile de azil nefondate.

Pentru toate cele opt țări, problemele legate de criteriile de referință abordate prin dialoguri privind liberalizarea vizelor pe care țările respective le-au încheiat sunt evaluate ca parte a procesului de extindere, în temeiul capitolului 23, Sistemul judiciar și drepturile fundamentale, și al capitolului 24, Justiție și afaceri interne, și sunt raportate în detaliu în cadrul viitorului pachet anual de extindere al Comisiei. În special, pachetul de extindere prezintă, de asemenea, în detaliu, eforturile depuse de țările candidate și potențial candidate pentru a consolida statul de drept și lupta împotriva corupției. Acestea fac parte din așa-numitele „elemente fundamentale”, care reprezintă o piatră de temelie a procesului de aderare și vor determina ritmul general de progres al partenerilor pe calea lor către UE.

În ceea ce privește Balcanii de Vest, raportul se bazează pe punerea în aplicare aflată în curs a planului de acțiune al UE prezentat de Comisie la 5 decembrie 2022⁸. Planul de acțiune a răspuns, printre alte provocări, la creșterea bruscă a migrației ilegale către UE pe ruta Balcanilor de Vest în 2022. Creșterea numărului de treceri ale frontierelor externe ale statelor membre a fost – într-o anumită măsură – rezultatul deplasărilor secundare care trec prin regiune și ale sosirilor fără viză în Balcanii de Vest, cu continuarea călătoriei către UE. Planul de acțiune a contribuit la reducerea numărului de sosiri și vizează dezvoltarea unei acțiuni comune și coordonate la nivelul UE, dar și consolidarea în continuare a cooperării dintre UE și partenerii din Balcanii de Vest în materie de migrație. Planul de acțiune abordează gestionarea frontierelor, capacitățile de azil și de primire, combaterea introducerii ilegale de migranți, cooperarea în materie de readmisie și returnările, precum și alinierea politicilor în domeniul vizelor.

În general, s-a menținut un ritm bun al rezultatelor în toate aceste domenii de politică, datorită unei implicării sporite și unei comunicări mai bune cu toți partenerii din Balcanii de Vest la toate nivelurile. Cu toate acestea, trebuie continuate eforturile pentru punerea în aplicare a planului de acțiune. Migrația ilegală rămâne o provocare majoră pentru partenerii din Balcanii de Vest. Combaterea introducerii ilegale de migranți și combaterea traficului de persoane rămân prioritare. Deși obligația de a deține viză a fost reintrodusă în regiune pentru unele naționalități-cheie care au determinat creșterea numărului de sosiri ilegale în 2022, este necesar să se asigure o aliniere suplimentară a politicilor în domeniul vizelor. Comisia și-a intensificat sprijinul financiar, acordând o finanțare totală de 291,9 milioane EUR (2021-2023) pentru activitățile legate de migrație din regiune în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III).

În 2023 au fost înregistrate, până la 31 august, 62 967 de cazuri de trecere ilegală a frontierei la intrarea în statele membre ale UE de-a lungul rutei Balcanilor de Vest⁹, ceea ce reprezintă o scădere cu 28 %

⁷ Articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2018/1806 prevede obligația Comisiei de a raporta numai pentru o perioadă de șapte ani de la data intrării în vigoare a liberalizării vizelor pentru țările terțe respective; ulterior, Comisia poate continua să raporteze ori de câte ori consideră necesar sau la cererea Parlamentului European sau a Consiliului.

⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/Western%20Balkans_en.pdf

⁹ Date operaționale, Frontex, <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/>

față de aceeași perioadă a anului 2022, în mare parte ca urmare a procesului aflat în curs de aliniere a politicilor în domeniul vizelor de către partenerii din Balcanii de Vest. Principalele naționalități înregistrate pe această rută rămân sirienii, afganii și turcii.

Raportul se bazează pe contribuții din partea celor opt țări vizate, a Serviciului European de Acțiune Externă și a delegațiilor UE, a agențiilor relevante ale UE din domeniul justiției și afacerilor interne¹⁰ și a statelor membre. Șaptesprezece state membre au furnizat contribuții cu privire la exemple relevante de cooperare cu țările în cauză, în domeniul migrației și al securității. Aceste contribuții au stat la baza evaluărilor relevante cuprinse în raport.

Acest al șaselea raport evaluează acțiunile întreprinse de țările în cauză în 2022, cu actualizări pentru 2023, în cazul în care se consideră că acestea pot avea un impact semnificativ asupra recomandărilor din acest an. De asemenea, raportul conține informații cu privire la cooperarea operațională cu UE și cu statele membre¹¹ și include o prezentare generală a tendințelor migrației¹², reflectând datele Eurostat pentru anul statistic 2022, inclusiv modificările față de 2021.

Astfel cum s-a anunțat în comunicarea din 30 mai 2023 și punând deja în aplicare noua abordare prevăzută în propunerea legislativă privind revizuirea mecanismului de suspendare, raportul acoperă pentru prima dată și alte zone geografice, nu doar țările din vecinătatea UE, concentrându-se asupra țărilor care beneficiază de un regim de călătorii fără viză, în care au apărut anumite probleme și în care ar putea fi necesară o cooperare suplimentară pentru a aborda provocările specifice în materie de migrație și/sau securitate care ar putea fi evaluate în cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor. Monitorizând una dintre principalele provocări identificate în comunicarea menționată mai sus, secțiunea II din raport evaluează țările care beneficiază de un regim de călătorii fără viză și care aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori. Sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori (sau programele de dobândire a cetățeniei prin investiție, cunoscute și sub denumirea de „pașapoarte de aur”) gestionate de țările terțe care beneficiază de un regim de acces fără viză în UE pot prezenta o serie de riscuri pentru securitatea UE. Aceste sisteme acordă drepturi de cetățenie pe baza investițiilor locale sau în schimbul unei taxe forfetare, cu cerințe scăzute sau inexistente privind reședința, cu controale de securitate deficitare și fără nicio legătură reală cu țara terță în cauză. Țările terțe în cauză promovează adesea aceste sisteme ca „pașapoarte de aur”, cu scopul expres de a permite un regim de călătorii fără viză în Uniune pentru resortisanții țărilor terțe care altfel ar avea nevoie de viză. Astfel de sisteme pot permite beneficiarilor să eludeze procedura obișnuită de acordare a vizelor Schengen și evaluarea aprofundată a riscurilor individuale de migrație și securitate implicate, inclusiv o posibilă eludare a măsurilor de prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului¹³.

¹⁰ Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA), Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust) și Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol).

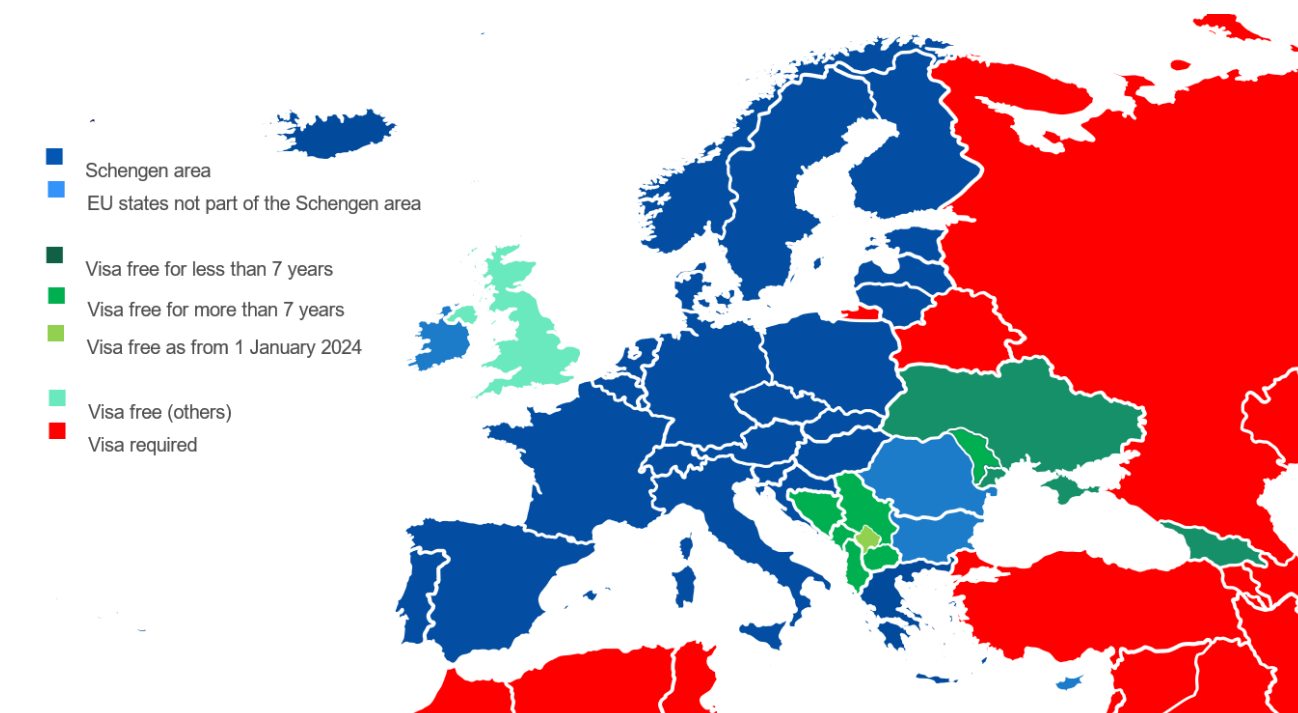
¹¹ În sensul prezentului raport, termenul „state membre” se referă la statele membre care aplică Regulamentul (UE) 2018/1806 („Regulamentul privind vizele”), și anume toate statele membre actuale (cu excepția Irlandei) și țările asociate spațiului Schengen.

¹² Deși criteriile de referință privind liberalizarea vizelor referitoare la migrație se limitează la politicile de migrație ale țărilor terțe în cauză, secțiunea privind tendințele migrației reflectă migrația ilegală către statele membre, cazurile de refuz al intrării de către statele membre și cererile de protecție internațională depuse în statele membre de resortisanții țărilor care fac obiectul raportului.

¹³ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Sisteme din Uniunea Europeană de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere pentru investitori, COM(2019) 12 final, p. 23.

Comisia monitorizează toate țările terțe care beneficiază de un regim de călătorii fără viză și care aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori. În prezent, o serie de țări terțe care beneficiază de un regim de călătorii fără viză fac obiectul unei monitorizări atente, din cauza riscurilor potențiale pe care le prezintă sistemele lor de acordare a cetățeniei pentru investitori sau planurile lor de a institui astfel de sisteme.

I. ȚĂRI DIN VECINĂTATEA UE

1. ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ DE MAI PUȚIN DE ȘAPTE ANI

GEORGIA

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Georgia beneficiază de un regim de călătorii fără viză cu 24 de țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză¹⁴: Armenia, Azerbaidjan, Bahrain, Belarus, Belize, Botswana, Republica Dominicană, Ecuador, Iran, Iordania, Kazahstan, Kuwait, Kârgâzstan, Liban, Oman, Qatar, Rusia, Arabia Saudită, Africa de Sud, Tadjikistan, Thailanda, Turcia, Turkmenistan și Uzbekistan.

În 2022, Georgia nu a înregistrat progrese în ceea ce privește alinierea în continuare a politicii în domeniul vizelor.

2. Securitatea documentelor, inclusiv datele biometrice

Georgia eliberează pașapoarte biometrice din 2010. Pașapoartele nebiometrice vor fi eliminate treptat complet până la 1 ianuarie 2025, când vor expira și ultimele aflate în prezent în circulație. În cadrul cooperării cu Interpol, Georgia face schimb de informații privind pașapoartele pierdute și furate.

3. Gestionarea integrată a frontierelor, gestionarea migrației, azilul

Georgia a continuat să depună eforturi pentru a aborda problema cererilor de azil nefondate depuse de cetățenii săi în statele membre. Pe baza unei noi legi privind intrarea/ieșirea care a intrat în vigoare în ianuarie 2021, în 2022 autoritățile georgiene au efectuat „verificări ale ieșirilor” la punctele de trecere a frontierei georgiene. Georgia raportează că, în perioada 2021-2022, acest sistem a permis să se

¹⁴ Anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1806.

împiedice plecarea unui număr total de 4 677 de cetățeni georgieni despre care s-a considerat că prezintă un risc de migrație ilegală către UE.

Autoritățile georgiene au depus eforturi suplimentare pentru a aborda această problemă prin urmărirea penală a persoanelor și a grupurilor implicate în introducerea ilegală de migranți, inclusiv a celor implicate în furnizarea de informații false cu privire la perspectivele de depunere cu succes a cererilor de azil în UE. Cu toate acestea, numărul persoanelor acuzate efectiv rămâne scăzut (11 în 2022).

Georgia cooperează regulat cu statele membre ale UE în cauză cu privire la probleme legate de regimul de călătorii fără viză, inclusiv la prevenirea șederii ilegale a cetățenilor georgieni. În 2022, această cooperare a inclus detașarea a 16 polițiști georgieni în unele state membre ale UE, pentru a sprijini autoritățile locale de aplicare a legii, fiind desfășurate opt operațiuni comune.

Georgia cooperează regulat cu Frontex, pe baza unui acord de lucru privind cooperarea operativă reînnoit în 2021. O serie de ofițeri Frontex sunt detașați la punctele de trecere a frontierei terestre și maritime, precum și la aeroporturile internaționale Tbilisi și Kutaisi. În același timp, polițiști georgieni au fost detașați la aeroporturi din statele membre ale UE în cauză. Scopul principal al acestei cooperări este de a preveni utilizarea abuzivă a regimului de călătorii fără viză de către cetățenii georgieni, inclusiv prin depunerea de cereri de azil nefondate.

Georgia a cooperat strâns cu statele membre în ceea ce privește readmisia. Rata deciziilor pozitive ale autorităților georgiene privind cererile de readmisie este în medie de 98 % pentru întreaga perioadă 2017-2022. Georgia a cooperat, de asemenea, foarte strâns în ceea ce privește returnările, inclusiv cu privire la zborurile de repatriere în scopul returnării. În 2022, escorte georgiene au participat la formarea Frontex privind operațiunile de returnare în sarcina destinatarului¹⁵, în vederea asigurării celor mai înalte standarde ale UE în cursul punerii în aplicare a unor astfel de operațiuni. Mai multe state membre, precum și Frontex au apreciat buna cooperare cu Georgia în ceea ce privește utilizarea zborurilor de repatriere în scopul returnării.

4. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

În 2022, numărul cererilor de protecție internațională depuse de resortisanți georgieni în statele membre a crescut cu 81 % față de 2021, fiind depuse 26 450 de cereri în 2022 (14 635 în 2021). Rata de recunoaștere a cererilor de azil¹⁶ a crescut de la 5 % în 2021 la 7 % în 2022.

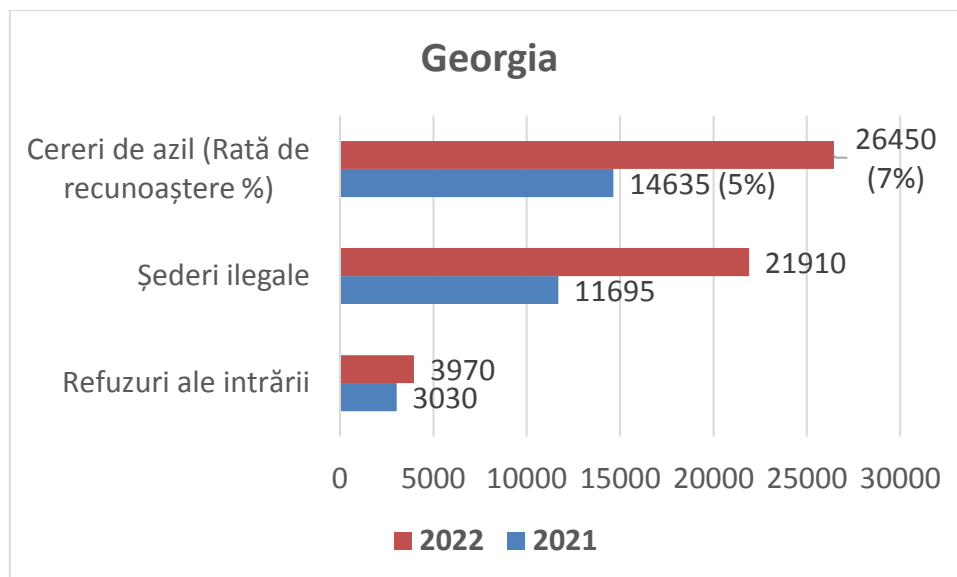
În 2022 s-au înregistrat 25 de cazuri de trecere ilegală a frontierei de către resortisanți georgieni în statele membre. În 2022, numărul resortisanților georgieni despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală în statele membre a crescut cu 87 %, acesta fiind de 21 910 persoane în 2022, comparativ cu 11 695 în 2021. Numărul cazurilor de refuz al intrării pentru resortisanți georgieni a crescut cu 31 %, de la 3 030 de cazuri în 2021 la 3 970 în 2022.

În 2022, numărul deciziilor de returnare emise pentru resortisanți georgieni a crescut cu 50 % (16 275 în 2022 comparativ cu 10 820 în 2021), la fel și numărul de persoane returnate efectiv (7 760 în 2022

¹⁵ În cadrul operațiunilor de returnare în sarcina destinatarului, persoanele returnate sunt preluate de la aeroportul de plecare de către autoritățile din țara de destinație. Țara terță respectivă pune la dispoziție mijloacele de transport și ofițerii de escortă.

¹⁶ În sensul prezentului raport, rata de recunoaștere a cererilor de azil este calculată ca ponderea deciziilor pozitive în primă instanță (inclusiv protecția în temeiul Convenției de la Geneva, protecția subsidiară și statutul umanitar) din numărul total al deciziilor în primă instanță. Pentru o definiție a termenului, a se vedea https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/recognition-rate-procedures-international-protection_en

comparativ cu 4 935 în 2021, o creștere de 57 %). Rata de returnare a crescut puțin, de la 46 % în 2021 la 48 % în 2022.

Sursa: Eurostat

5. Ordinea și siguranța publică

Georgia și-a continuat eforturile de combatere a corupției. În 2022, Parlamentul a adoptat legislația de instituire a Biroului Anticorupție, o agenție responsabilă de elaborarea politicii anticorupție și de monitorizarea punerii în aplicare a acesteia. Competența sa include monitorizarea declarațiilor de avere ale înalților funcționari și a activităților financiare ale partidelor politice, protecția avertizorilor de integritate, precum și identificarea și prevenirea conflictelor de interese în instituțiile publice.

Cadrul pentru coordonarea politicilor este în vigoare, însă principala platformă de coordonare a politicilor anticorupție, Consiliul Național Anticorupție, nu s-a reunit din 2019. În urma înființării Biroului Anticorupție, unele aspecte ale coordonării politicilor au fost atribuite Biroului. Mandatul Biroului și cel al Consiliului, în special în domeniul elaborării și monitorizării politicilor, trebuie să fie clar delimitate. La sfârșitul lunii septembrie 2023, Georgia a trimis o cerere de aviz Comisiei de la Veneția cu privire la legile sale actuale privind înființarea Biroului Anticorupție și Serviciul Special de Investigații.

La nivel operațional, lupta împotriva corupției este responsabilitatea Agenției Anticorupție a Serviciului de Securitate a Statului din Georgia (SSSG). Această sarcină era îndeplinită și de Biroul Funcției Publice, care sprijină punerea în aplicare a politicii anticorupție în rândul funcționarilor publici din Georgia, una dintre responsabilitățile sale principale fiind gestionarea sistemului de declarare a averilor și a intereselor funcționarilor publici. În primele nouă luni ale anului 2022, în total 115 persoane au fost urmărite penal pentru corupție, iar 95 au fost condamnate. Responsabilitatea pentru declarațiile de avere a fost predată Biroului Anticorupție.

Corupția la nivel înalt rămâne un domeniu care trebuie abordat și, în special, provocarea pe care o reprezintă interesele personale la scară largă și influența acestora atât în sfera politică, cât și în cea judiciară și economică. În februarie 2023, Georgia s-a retras din rețeaua OCDE de monitorizare a combaterii corupției pentru Europa de Est și Asia Centrală (OCDE/CAN).

Georgia este un stat participant la Grupul de state împotriva corupției (GRECO). Georgia a pus în aplicare sau a tratat opt dintre cele 16 recomandări cuprinse în raportul de evaluare din cadrul runde

a patra. În mai 2023, Georgia a pus în aplicare o recomandare GRECO restantă, extinzând domeniul de aplicare al regimului declarațiilor de avere pentru a include toți procurorii. Rămâne de pus în aplicare o recomandare privind limitarea imunității judecătorilor la activitățile legate de participarea acestora la procesul decizional judiciar („imunitate funcțională”).

Georgia a depus eforturi pentru a îmbunătăți instrumentele juridice privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, prin sporirea competențelor Serviciului de Monitorizare Financiară (FMS) și prin crearea unei Comisii permanente interagenții. Comisia are sarcina de a elabora și de a prezenta guvernului strategia națională și planul de acțiune privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului pentru perioada 2023-2025. Prima sesiune de lucru a comisiei a avut loc la 20 septembrie 2022. La nivel operațional, în mai 2022 au fost adoptate noi orientări privind confiscarea monedelor virtuale, care sunt în prezent utilizate frecvent de investigatori și procurori în cauzele penale privind spălarea banilor.

În ceea ce privește combaterea terorismului, noua Strategie națională de combatere a terorismului pentru perioada 2022-2026 și planul de acțiune aferent au fost adoptate în ianuarie 2022. Strategia include adoptarea unui mecanism de sancțiuni financiare și ține seama de recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) și de cele din Raportul Moneyval din 2020 privind Georgia¹⁷. Serviciul de Securitate a Statului din Georgia (SSSG) a continuat să coopereze în mod activ cu Europol, alăturându-se echipei comune de legătură pentru combaterea terorismului (CT JLT) și participând la proiecte analitice, inclusiv la Programul de urmărire a finanțărilor în scopuri teroriste (TFTP).

În cadrul Strategiei naționale de combatere a criminalității organizate 2021-2024, agențiile georgiene de aplicare a legii își concentrează eforturile pe combaterea criminalității informatice și a traficului de droguri către UE, acesta din urmă fiind o sursă de profituri considerabile pentru grupurile infracționale. Georgia a raportat o creștere a personalului relevant în 2022, un efort de intensificare a cooperării între agenții și lansarea unor campanii de sensibilizare a publicului, în special cu privire la pericolele legate de criminalitatea informatică. De asemenea, Georgia a depus eforturi pentru a introduce în agențiile sale de aplicare a legii conceptul de „activități polițienești comunitare” și pe cel de „activități polițienești bazate pe informații”, printre altele pe baza rezultatelor proiectului finanțat de UE „Support the Fight against Organised Crime in Georgia” („Sprijinirea luptei împotriva criminalității organizate în Georgia”)¹⁸.

Georgia menține o rețea de atașați de poliție în numeroase state membre ale UE și un birou de legătură la Europol. Cooperarea este deosebit de strânsă cu Centrul european privind formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată (ESOCC) al Europol, care se ocupă de grupurile infracționale care își au sediul în țările care fac obiectul Parteneriatului estic. De asemenea, Georgia este implicată activ în activitățile Platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT). În 2022, Georgia a participat la 8 planuri de acțiune operaționale din 15 și a fost numit un coordonator național EMPACT (NEC). La 22 iunie 2022 a fost semnat un acord de lucru cu CEPOL, care înlocuiește acordul de cooperare anterior.

¹⁷ <https://rm.coe.int/moneyval-2020-20-5th-round-mer-georgia/1680a03271>

¹⁸ <https://police.ge/en/ministry/structure-and-offices/international-relations-department/donor-coordination/proectebis-shesakheb/ongoing-projects/teqnikuri-daxmareba-organizaciuli-danashauli>

În septembrie 2022, Georgia a semnat un al doilea document de lucru privind cooperarea tehnică cu Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA). În Georgia sunt disponibile mai multe sisteme naționale de colectare a datelor, unele compatibile cu protocoalele EMCDDA.

Georgia este beneficiară a proiectului „EMCDDA4GE”, care se axează pe transferul de cunoștințe și pe consolidarea capacităților în domeniul monitorizării, raportării, prevenirii și tratamentului drogurilor.

La 28 septembrie 2022, Georgia a încheiat un acord de lucru cu Parchetul European (EPPO). În cadrul cooperării sale cu Eurojust, Georgia a participat în 2022 la două echipe comune de anchetă cu omologii din UE. Georgia a numit un procuror de legătură în cadrul Eurojust.

6. Relații externe și drepturi fundamentale

În cel de Al cincilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor, Comisia a recomandat Georgiei să alinieze pe deplin procedura de numire a judecătorilor Curții Supreme la recomandările Comisiei de la Veneția¹⁹ și să adopte și să pună în aplicare legislația de evaluare a integrității și a performanței acestora.

Georgia nu a pus încă pe deplin în aplicare recomandările relevante ale Comisiei de la Veneția. Rămâne să se asigure un drept efectiv de recurs pentru candidații la procedura de numire a judecătorilor Curții Supreme prin clarificarea caracterului obligatoriu al hotărârii Curții Supreme pentru Înalțul Consiliu de Justiție. Georgia nu a inițiat procesul de pregătire a legislației privind verificările suplimentare ale integrității judecătorilor Curții Supreme, cu participarea unor experți internaționali cu vot decisiv.

În cel de Al cincilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor, Comisia a recomandat, de asemenea, ca Georgia să asigure independența autorității sale pentru protecția datelor, și anume Serviciul de Protecție a Datelor cu Caracter Personal (PDPS). O nouă lege privind protecția datelor a fost adoptată în iunie 2023 și transmisă Comisiei de la Veneția pentru aviz în septembrie 2023. Legea vizează alinierea legislației Georgiei la acquis-ul UE și, în general, prevede îmbunătățiri în comparație cu legea din 2011. Cu toate acestea, mai multe aspecte nu au fost încă abordate, în special în ceea ce privește normele privind transferurile internaționale de date și anumite excepții/limitări ale drepturilor în materie de protecție a datelor.

7. Recomandări

În general, Georgia continuă să îndeplinească criteriile de referință privind liberalizarea vizelor și a luat măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare. În special, trebuie avute în vedere în continuare următoarele aspecte:

- a) alinierea politicii Georgiei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor terțe care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau securitate pentru UE;
- b) intensificarea acțiunilor pentru a aborda problema cererilor de azil nefondate și a șederii ilegale în statele membre;
- c) participarea la acțiunile Planului de acțiune operațional al EMPACT privind introducerea ilegală de migranți;

¹⁹ Recomandările formulate în avizul N949/2019 al Comisiei de la Veneția, adoptat la 24 iunie 2019, apoi și la 30 septembrie 2020 și la 1 aprilie 2021.

- d) înființarea unui birou de recuperare a activelor și a unui birou de gestionare a activelor și intensificarea eforturilor de recuperare a activelor, fie că e vorba de urmărirea, de indisponibilizarea, de gestionarea, de confiscarea sau de înstrăinarea activelor;
- e) adoptarea unei noi strategii și a unui nou plan de acțiune anticorupție, care să asigure resurse adecvate pentru punerea lor în aplicare și să acorde o atenție deosebită investigării, urmăririi penale și judecării cazurilor de corupție la nivel înalt;
- f) asigurarea faptului că legislația privind Biroul Anticorupție, Serviciul de Investigații Speciale și Serviciul de Protecție a Datelor cu Caracter Personal răspunde recomandărilor Comisiei de la Veneția.

UCRAINA

La 24 februarie 2022, Rusia și-a început războiul de agresiune la scară largă împotriva Ucrainei. Întâmpinat cu o reacție fără precedent și unitară din partea Uniunii Europene și a comunității internaționale. O componentă-cheie a acestei reacții a fost decizia unanimă a statelor membre cu privire la o propunere a Comisiei de a activa Directiva privind protecția temporară (DPT)²⁰, care a acordat protecție temporară resortisanților ucraineni (și altor categorii de persoane) strămutați din Ucraina la 24 februarie 2022 sau ulterior acestei date. La 28 septembrie 2023, Consiliul a convenit, pe baza unei propuneri a Comisiei, să prelungească DPT de la 4 martie 2024 până la 4 martie 2025.

De atunci, regimul de călătorii fără viză între UE și Ucraina a facilitat călătoriile către și dinspre Ucraina, sprijinind punerea în aplicare a protecției temporare în UE.

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Ucraina beneficiază de un regim de călătorii fără viză cu 15 țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză: Armenia, Azerbaidjan, Bahrain, Belarus, Ecuador, Kazahstan, Kuweit, Kârgâzstan, Mongolia, Oman, Qatar, Arabia Saudită, Tadjikistan, Turcia și Uzbekistan.

În 2022 nu s-au înregistrat progrese în direcția unei mai bune alinieri la lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză.

2. Securitatea documentelor, inclusiv datele biometrice

Ucraina eliberează pașapoarte biometrice din 2015. Ultimele pașapoarte nebiometrice au fost eliberate în 2016, iar eliminarea lor treptată completă este planificată pentru 2026, când acestea vor expira.

Operațiunile Serviciului de Stat pentru Migrație (SMS), care face parte din Ministerul Afacerilor Interne și care este responsabil cu pașapoartele, au fost suspendate la 24 februarie 2022, dar au fost reluate după mutarea echipamentelor necesare pe un teritoriu sigur. În prezent, toate sistemele informatice ale SMS funcționează regulat, cu excepția celor din teritoriile aflate sub ocupație rusă ilegală.

La 28 februarie 2022 a fost adoptată o măsură excepțională, care permite prelungirea valabilității pașapoartelor cu până la cinci ani și introducerea cardurilor cu fotografie ale copiilor în pașapoartele părinților lor, pentru a permite cetățenilor ucraineni să călătorească în UE. La 18 octombrie 2022, această procedură temporară a fost extinsă și la cazurile în care este nevoie de călătorii de urgență, de exemplu pentru nevoia urgentă de tratament medical sau pentru decesul unei rude în străinătate.

Schimbul de informații privind documentele furate și pierdute între autoritățile relevante din Ucraina și transmiterea acestora către bazele de date ale Interpol privind documentele furate și pierdute s-a desfășurat fără întrerupere, inclusiv după începerea războiului de agresiune al Rusiei.

3. Gestionarea integrată a frontierelor, gestionarea migrației, azilul

Invazia la scară largă și războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a provocat cea mai amplă mișcare migratorie din Europa de după cel de Al Doilea Război Mondial. Milioane de ucraineni au fost nevoiți să își părăsească locul de reședință și să plece în străinătate sau în regiunile vestice ale

²⁰ Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului din 4 martie 2022 de constatare a existenței unui aflus masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare, ST/6846/2022/INIT, JO L 71, 4.3.2022, p. 1.

Ucrainei. Situația strămutării persoanelor afectate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei este în continuă schimbare, în funcție de evoluția ostilităților.

După 24 februarie 2022, gestionarea frontierelor Ucrainei a fost afectată de agresiunea Rusiei. Unele sectoare frontaliere au fost ocupate de Rusia, altele au devenit zonă de război. În zonele care se învecinează cu Rusia, Belarus și segmentul transnistrean al frontierei cu Moldova, toate cele 111 puncte de trecere au fost închise din motive de securitate. S-au pierdut cantități semnificative de echipamente specializate (capturate sau distruse). Deși polițiștii de frontieră ucraineni, ca și alte instituții din sectorul afacerilor interne, au fost puternic implicați în eforturile de apărare și protecție civilă a țării, punctele de control la frontieră și-au păstrat eficacitatea, demonstrând o reziliență și capacități operaționale remarcabile.

A început pregătirea unui nou plan de acțiune pentru gestionarea integrată a frontierelor pentru perioada 2023-2025, care ar trebui să abordeze restabilirea gestionării frontierelor în secțiunile dezocupate ale frontierei de stat. Până la adoptarea noului plan de acțiune, continuă activitatea cu privire la acțiunile restante din planul de acțiune pentru perioada 2020-2022.

Aflată în condiții de război după 24 februarie 2022, Ucraina a continuat cooperarea în materie de gestionare a frontierelor cu partenerii UE, atât cu statele membre, cât și cu agențiile UE, în special cu Frontex. Printre altele, a fost efectuată o analiză comună a amenințărilor la adresa securității frontierelor împreună cu Slovacia, Polonia, Ungaria, România și Moldova, iar împreună cu poliția federală din Germania a fost efectuată o analiză comună ucraineano-germană privind gestionarea frontierelor. Însă personalul Frontex care sprijinea Ucraina în aeroporturi și la punctele de trecere a frontierei a fost retras din cauza agresiunii Rusiei.

Potențiala creștere a contrabandei cu arme de foc reprezintă o preocupare pentru UE și Ucraina. În februarie 2023, UE a început punerea în aplicare a „listei de acțiuni a UE pentru combaterea deturnării armelor de foc și a altor arme de calibrul mic și armament ușor în contextul agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei”²¹. Se pune un accent deosebit pe utilizarea deplină a măsurilor de securitate la frontierele externe ale UE pentru detectarea contrabandei cu arme de foc și în care statele membre (în special autoritățile vamale și poliția de frontieră/garda de coastă), Frontex, EMPACT, Europol și Misiunea de asistență la frontieră a Uniunii Europene în Moldova și Ucraina (EUBAM) sunt principalii actori.

Ucraina continuă să ia măsuri împotriva migrației ilegale. În 2022, agenții de imigrație au detectat 5 062 de migranți aflați în situație de ședere ilegală, dintre care 336 intraseră ilegal pe teritoriul, și au fost destructurate 26 de grupuri infracționale implicate în introducerea ilegală de migranți.

Cererile de azil au continuat să fie examinate în Ucraina în 2022, 205 persoane solicitând protecție și fiind emise 46 de decizii pozitive. La sfârșitul anului 2022 erau 2 523 de refugiați recunoscuți care locuiau în Ucraina.

4. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație, protecție temporară, cereri de protecție internațională și readmisie

În februarie 2022 fuseseră înregistrate peste 16 milioane de intrări în UE ale persoanelor care fugeau din calea războiului, dintre care 14 milioane erau resortisanți ucraineni, iar trecerile frontierei de către resortisanți ucraineni din UE către Ucraina se ridicau la 11,4 milioane²². Numărul intrărilor a fost

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6929-2023-INIT/en/pdf>

²² Cifrele privind intrările și ieșirile se referă la numărul de deplasări transfrontaliere, nu la persoane luate în mod individual.

semnificativ mai mare în primele luni ale agresiunii Rusiei, cu o medie săptămânală de 800 000 de intrări, atingând vârfuri de peste 200 000 de intrări zilnice, ceea ce a afectat puternic statele membre de la frontiera cu Ucraina. Începând din aprilie 2022, tendința s-a stabilizat la aproximativ 240 000 de intrări pe săptămână, iar numărul de treceri ale frontierei dintre UE și Ucraina a revenit la nivelurile înregistrate înainte de începerea agresiunii Rusiei și de pandemie²³.

În urma activării menționate mai sus a Directivei privind protecția temporară, 4 271 890 de cetățeni ucraineni au primit protecție temporară în UE și în țările asociate în 2022. În plus, în 2022, 27 135 de ucraineni au solicitat protecție internațională în statele membre (comparativ cu 6 250 în 2021), cu o rată de recunoaștere a cererilor de azil de 88 % (față de 17 % în 2021). Statele membre nu au raportat nicio problemă legată de punerea în aplicare a acordului de readmisie UE-Ucraina.

5. Ordinea și siguranța publică

În urma acordării Ucrainei a statutului de țară candidată la aderarea la UE în iunie 2022, guvernul ucrainean a lansat o reformă a întregului sector ucrainean de aplicare a legii, care este în derulare.

Deși condițiile de război au complicat sarcina autorităților de aplicare a legii, au continuat eforturile de combatere a traficului de droguri. A fost elaborată o nouă Strategie în domeniul drogurilor la nivelul politicii de stat pentru perioada 2023-2030. Pentru a preveni deturnarea/utilizarea nemedicală a medicamentelor care conțin stupefiante sau substanțe psihotrope, la 1 noiembrie 2022 a fost introdusă obligația de a elibera aceste produse numai pe bază de prescripție.

Ucraina a continuat, de asemenea, cooperarea internațională în acest domeniu în cadrul EUBAM și în cadrul EMPACT. Deși cooperarea a încetinit în urma agresiunii Rusiei, aceasta nu a fost întreruptă. Agențiile ucrainene de aplicare a legii intenționează să intensifice cooperarea cu partenerii UE în acest domeniu, în special pentru a combate contrabanda cu droguri ilegale din Afganistan, Iran și Pakistan.

În domeniul luptei împotriva criminalității organizate, guvernul a aprobat un nou plan de acțiune la 27 septembrie 2022. Lupta împotriva criminalității organizate a continuat, deși aceasta a fost îngreunată de condițiile de război. Au fost depuse eforturi deosebite împotriva grupărilor infracționale care încearcă să fure ajutoarele umanitare și de altă natură care sosesc în Ucraina. Cooperarea cu Europol și Interpol a continuat. La 19 octombrie 2022 a intrat în vigoare Memorandumul de înțelegere dintre Ucraina și Europol privind confidențialitatea și asigurarea informațiilor; acesta a permis schimbul direct de informații între Ucraina, Europol, statele membre ale UE și țările terțe.

A continuat, de asemenea, cooperarea la nivel operativ cu agențiile de aplicare a legii din statele membre ale UE, în special prin intermediul echipelor comune de anchetă (JIT) pentru combaterea celor mai periculoase infracțiuni transnaționale, precum și a celor mai grave infracțiuni internaționale comise în contextul conflictului armat internațional.

În cursul perioadei intermediare de reformă a parchetelor din 2019-2021 a fost testată o procedură de selecție transparentă, care include verificări ale integrității, profesionalismului și conducerii, pentru procurorii de la nivelul conducerii. Totuși, după reinstituirea Consiliului Procurorilor în toamna anului 2021, aceste practici pozitive nu au continuat. Procedura este lipsită de transparență, meritocrație și verificări credibile ale integrității. Resursele și capacitățile Consiliului Procurorilor de a-și îndeplini mandatul în acest domeniu rămân reduse.

²³ Pentru detalii privind tabloul situațional, a se vedea Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliul intitulată „Protecție temporară pentru persoanele care fug din calea războiului de agresiune împotriva Ucrainei: situația după un an”, COM(2023) 140 final.

În august 2023, guvernul ucrainean a adoptat strategia privind recuperarea activelor pentru perioada 2023-2025, stabilind direcții strategice pentru îmbunătățirea cadrului juridic și instituțional, împreună cu cooperarea interserviciu și internațională. Planul de acțiune pentru punerea în aplicare a strategiei nu a fost încă elaborat.

Ucraina și-a continuat eforturile de îmbunătățire a cadrului strategic anticorupție. La 20 iunie 2022, Parlamentul a adoptat Strategia anticorupție pentru perioada 2021-2025 (ACS), care include 72 de obiective ce trebuie atinse până în 2025. În 2022 a fost finalizată procedura îndelungată de selecție pentru posturile de conducere din cadrul Parchetului Specializat Anticorupție (SAPO); în iulie 2022 au fost ocupate posturile de șef și șef adjunct al SAPO. De asemenea, în martie 2023 a fost selectat și numit un nou director al Biroului Național Anticorupție al Ucrainei (NABU), în cadrul unui proces transparent și bazat pe merite.

Pe de altă parte, în pofida recomandării emise în cele două rapoarte anterioare din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor, nu s-au înregistrat încă progrese în ceea ce privește instituirea interceptării autonome a comunicațiilor de către NABU. În iulie 2023 a fost semnat un acord de lucru privind cooperarea dintre Parchetul European (EPPO) și NABU. A fost numit în cele din urmă un nou șef al Agenției Naționale pentru Constatarea, Urmărirea și Gestionarea Activelor Obținute din Corupție și Alte Infracțiuni (ARMA), după relansarea concursului în iunie 2023, deși întreaga procedură de gestionare a activelor are în continuare o mare nevoie de o reformă sistemică.

Funcționarea diverselor agenții competente în ceea ce privește combaterea corupției a fost afectată de condițiile de război, dar eficacitatea lor operațională generală continuă să fie puternică. În 2022, NABU a inițiat în total 456 de proceduri penale (comparativ cu 633 în 2021 și 792 în 2020), iar în prima jumătate a anului 2023 a inițiat 286 de proceduri. Pe baza rezultatelor investigației desfășurate de către NABU și sub îndrumarea procedurală a SAPO, în 2022 au fost trimise în instanță 54 de rechizitorii privind infracțiuni de corupție împotriva a 132 de persoane (comparativ cu 57 de rechizitorii împotriva a 127 de persoane în 2021 și 67 de rechizitorii împotriva a 106 persoane în 2020). În prima jumătate a anului 2023 au fost trimise în instanță 58 de rechizitorii împotriva a 147 de persoane.

6. Relații externe și drepturi fundamentale

Ucraina respectă, în general, instrumentele și standardele internaționale privind drepturile omului, dar cetățenii ucraineni au suferit grav de pe urma încălcărilor pe scară largă ale drepturilor fundamentale de către Rusia, pe care autoritățile ucrainene și societatea civilă au încercat să le corecteze. La începutul invaziei la scară largă a Rusiei a fost introdusă legea marțială, care a limitat drepturile și libertățile, deși a rămas în mare măsură proporțională cu nevoile reale și a fost aplicată cu precauție, menținând un nivel bun al libertății de exprimare, în pofida restricțiilor impuse peisajului mediatic. În plus, s-a înregistrat o scădere puternică a cazurilor înregistrate de discriminare împotriva minorităților, inclusiv a persoanelor care aparțin comunității LGBTIQ+, a actelor antisemite sau împotriva minorităților naționale.

În ceea ce privește drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale, Ucraina nu a pus încă pe deplin în aplicare recomandările din Avizul Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei din iunie 2023 referitor la legea privind minoritățile (comunitățile) naționale, care a fost adoptat în decembrie 2022. În prezent sunt puse în aplicare și alte reforme importante, de exemplu în ceea ce privește noua lege privind mass-media, Convenția de la Istanbul și Strategia de stat din 2030 privind asigurarea egalității de drepturi între femei și bărbați, dar există în continuare provocări în domeniul reformei penitenciarelor și al situației copiilor din instituții.

7. Recomandări

În general, Ucraina continuă să îndeplinească criteriile de referință privind liberalizarea vizelor și a luat măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare, acolo unde este posibil în contextul actual. În special, trebuie avute în vedere în continuare următoarele aspecte:

- a) alinierea politicii Ucrainei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor terțe care au nevoie de viză, în special țările terțe care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau securitate pentru UE;
- b) continuarea eforturilor în curs de combatere a criminalității organizate, punând un accent special pe combaterea contrabandei cu arme de foc, droguri și migranți, în pofida provocărilor legate de război;
- c) continuarea eforturilor în curs de combatere a corupției, inclusiv prin adoptarea unui plan de acțiune pentru punerea în aplicare a strategiei de recuperare a activelor pentru perioada 2023-2025 și prin modificarea legislației ARMA privind gestionarea activelor confiscate.

2. ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ DE MAI MULT DE ȘAPTE ANI

ALBANIA

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Albania beneficiază de un regim de călătorii fără viză cu 13 țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză, dintre care opt beneficiază de exceptarea permanentă de la obligativitatea vizelor (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, China, Guyana, Kazahstan, Kuweit, Turcia), iar cinci țări beneficiază de o exonerare sezonieră de obligația de a deține viză pentru intrarea în Albania în scopuri turistice în perioada aprilie-decembrie (Bahrain, Oman, Qatar, Arabia Saudită și Thailanda). În plus, resortisanții țărilor terțe care dețin un permis de ședere de 10 ani în Emiratele Arabe Unite, valabil cel puțin un an la momentul intrării, pot intra, de asemenea, în Albania fără viză.

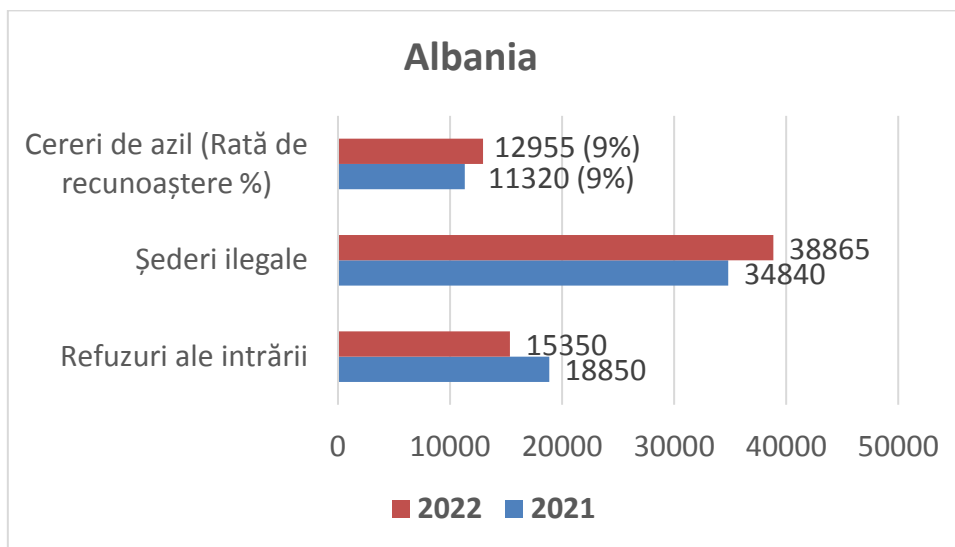
Albania a înregistrat unele progrese în direcția alinierii politicii în domeniul vizelor. Spre deosebire de 2022, în 2023, exonerarea sezonieră de obligația de a deține viză nu a fost acordată Rusiei, Indiei și Egiptului. Albania ar trebui să continue să își alinieze treptat politica în domeniul vizelor la cea a UE, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație sau securitate.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

Numărul cererilor de protecție internațională depuse în statele membre ale UE de resortisanți albanezi a scăzut cu 14 % între 2021 și 2022, în 2022 fiind depuse 12 955 de cereri. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a fost de 9 % în 2022, identică cu cea din 2021.

În 2022, statele membre au raportat 746 de cazuri de trecere ilegală a frontierei, cu 36 % mai puține decât în 2021 (1 160), în timp ce numărul resortisanților albanezi despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală în statele membre a crescut cu 11,5 % în comparație cu 2021 (de la 34 840 în 2021 la 38 865 în 2022). Numărul cazurilor de refuz al intrării pentru resortisanți albanezi în statele membre a scăzut cu 18,5 % în 2022 (de la 18 850 în 2021 la 15 350 în 2022).

Numărul deciziilor de returnare emise în 2022 (24 180) a crescut cu 8 % comparativ cu 2021 (22 445). În 2022 au fost raportate 9 745 de returnări ale unor resortisanți albanezi, comparativ cu 8 610 în 2021 (o creștere de 13 %). Rata de returnare a crescut ușor, de la 38 % în 2021 la 40 % în 2022, ceea ce reprezintă o schimbare pozitivă a tendinței din ultimii ani.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Albania a colaborat în mod pozitiv cu UE în legătură cu punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest. Capacitățile Albaniei de primire a migranților au crescut, iar planul său de contingență în cazul unei creșteri bruște a numărului de sosiri a fost actualizat, dar încă nu i-a fost alocat bugetul total și nu a fost adoptat. Albania ar trebui, de asemenea, să adopte o nouă strategie privind migrația, ca urmare a strategiei pentru perioada 2019-2022. Ar trebui create facilități specifice pentru minorii neînsoțiți din rândul migranților și al solicitanților de azil. Accesul adecvat la procedura de azil, eficacitatea returnărilor voluntare și cooperarea în materie de readmisie cu principalele țări de origine sunt domenii în care sunt necesare eforturi suplimentare.

Albania a continuat să coopereze cu statele membre în domeniul gestionării migrației și a frontierelor. Exemple de cooperare în domeniul migrației și al gestionării frontierelor: vizite ale experților, schimburi de informații și de bune practici, echipamente tehnice și cursuri de formare. Proiectul „Sensibilizare și informare pentru siguranță și responsabilizare pentru toți – Albania” (Arise All) a continuat să fie pus în aplicare în 2022 de OIM, cu sprijinul Fondului pentru azil, migrație și integrare al Uniunii Europene, precum și cu sprijinul Belgiei și al Țărilor de Jos²⁴. Această campanie de prevenire a vizat sensibilizarea cetățenilor albanezi cu privire la riscurile migrației ilegale către Europa și furnizarea de informații referitoare la oportunitățile economice și educaționale existente în Albania și la canalele legale de migrație către Europa. Proiectul a fost demarat la începutul anului 2021 și s-a încheiat în decembrie 2022. Alte exemple de cooperare au inclus vizite de studiu pentru poliția de frontieră albaneză (și misiuni de consiliere și de formare).

În general, statele membre au raportat o bună cooperare în materie de readmisie. De asemenea, Albania a continuat să coopereze cu Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), în special prin punerea în aplicare a operațiunilor comune „Albania Land” și „Albania Sea” în temeiul Acordului privind statutul dintre UE și Albania. La 15 septembrie 2023 a fost semnat un nou acord privind statutul. Albania a cooperat cu agenția și în organizarea și sprijinirea operațiunilor de returnare a cetățenilor albanezi aflați în situație de ședere ilegală în Franța și în alte state membre în cauză. În iunie 2023, Ministerul Afacerilor Interne al Albaniei și Frontex au semnat un memorandum

²⁴ <https://albania.iom.int/sites/g/files/tmzbd11401/files/inline-files/arise-all-project-brief.pdf>

de înțelegere referitor la un mecanism de tratare a plângerilor în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale. În continuare este prezent în Albania un ofițer de legătură din partea Frontex. În general, Albania a dezvoltat o cooperare foarte extinsă și pozitivă cu Frontex în materie de gestionare a frontierelor, care se va extinde și mai mult după punerea în aplicare a noului acord privind statutul semnat în septembrie 2023.

În ceea ce privește cooperarea cu Agenția UE pentru Azil (EUAA), foaia de parcurs pentru cooperare pentru perioada 2021-2022 a fost prelungită până la sfârșitul anului 2023 și a permis EUAA să ofere sprijin autorităților albaneze în consolidarea sistemelor lor de azil și de primire.

4. Acțiuni întreprinse cu privire la cererile de azil nefondate

Pentru a aborda problema cererilor de azil nefondate depuse de resortisanți albanezi în UE, în 2022, Albania a adoptat un plan de acțiune „privind prevenirea fenomenului de solicitare de azil de către cetățeni albanezi în țările Schengen/UE” și a consolidat controalele asupra cetățenilor albanezi care trec frontiera cu UE. De asemenea, Albania a continuat să își consolideze cooperarea și schimbul de informații cu statele membre, în special cu cele afectate în cea mai mare măsură de acest fenomen. În special, Albania a continuat să pună în aplicare cele două planuri de acțiune ale sale, abordând problema minorilor albanezi neînsoțiți din Italia și, respectiv, problema solicitanților de azil albanezi din Franța.

De asemenea, guvernul albanez a continuat să sensibilizeze publicul cu privire la drepturile și obligațiile legate de regimul de călătorii fără viză în UE, în cooperare cu Frontex, Europol, statele membre, precum și cu organizații internaționale precum OIM, UNHCR și OSCE. La toate punctele de trecere a frontierei se distribuie broșuri cu informații relevante privind cerințele pentru călătoriile fără viză și sancțiunile pentru orice încălcare a acestor obligații.

5. Dobândirea cetățeniei prin investiții

În cel de Al cincilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor s-a raportat că, în 2022, Guvernul Albaniei a adoptat o decizie care introduce un temei juridic pentru ca Ministerul Afacerilor Interne să lanseze o procedură de parteneriat public-privat pentru punerea în aplicare a unui sistem de acordare a cetățeniei pentru investitori. În 2023, Albania și-a anunțat decizia de a suspenda inițiativa legată de instituirea unui astfel de sistem.

6. Cooperarea în materie de securitate

În 2022, Albania a participat la un număr tot mai mare de operațiuni polițienești internaționale și a făcut parte din 16 echipe comune de anchetă aflate în desfășurare. În februarie 2023, Albania a trimis un al doilea ofițer de legătură la Europol. În 2022, poliția de stat albaneză a schimbat cu parteneri internaționali în cadrul aplicației de rețea pentru schimbul securizat de informații (SIENA) un număr cu 16,9 % mai mare de mesaje.

Albania este cea mai activă țară terță care participă la Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT).

Datorită progreselor semnificative înregistrate în punerea în aplicare a Acordului de punere în aplicare privind combaterea terorismului din cadrul Planului comun de acțiune privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest, la 9 decembrie 2022, Albania a semnat cu Comisia o revizuire a acordului, care include noi acțiuni și obiective mai ambițioase.

7. Recomandări

Albania a luat măsuri pentru a da curs majorității recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) asigurarea alinierii în continuare a politicii Albaniei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor terțe care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau securitate pentru UE;
- b) continuarea cooperării cu statele membre cele mai afectate de cererile de azil nefondate depuse de resortisanți albanezi și punerea în aplicare a unor campanii de informare adaptate privind regimul de călătorii fără viză;
- c) abținerea de la a institui un sistem de acordare a cetățeniei pentru investitori.

BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Bosnia și Herțegovina beneficiază de un regim de călătorii fără viză cu opt țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză: Azerbaidjan, China, Kuweit, Oman, Qatar, Rusia și Arabia Saudită (sezonier) și Turcia.

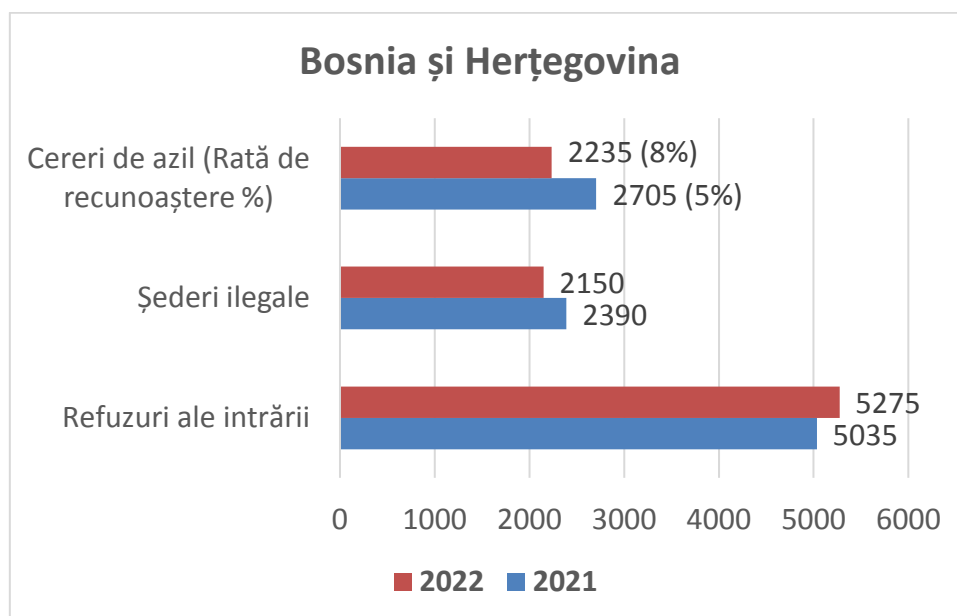
În 2022, Bosnia și Herțegovina nu a întreprins nicio acțiune pentru continuarea alinierii politicii în domeniul vizelor. Totuși, în 2023, a introdus un regim de călătorii fără viză pentru resortisanții Arabiei Saudite pentru sezonul turistic estival și a pus capăt regimului de călătorii fără viză pentru Bahrain începând din septembrie 2023.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

În 2022 au fost depuse 2 235 de cereri de protecție internațională de către resortisanți din Bosnia și Herțegovina în statele membre, cu 17 % mai puține decât în 2021 (2 705). Rata de recunoaștere a cererilor de azil a crescut de la 5 % în 2021 la 8 % în 2022.

În 2022, statele membre au raportat 23 de cazuri de trecere ilegală a frontierei de către resortisanți din Bosnia și Herțegovina la frontierele externe ale UE, comparativ cu 17 în 2021. În 2022, numărul resortisanților din Bosnia și Herțegovina despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală în statele membre a crescut cu 19 %, în 2022 înregistrându-se 4 900 de cazuri de ședere ilegală, comparativ cu 4 105 în 2021. Numărul de cazuri de refuz al intrării a crescut ușor în 2022 (cu 5 %), de la 5 035 de cazuri în 2021 la 5 275 în 2022.

Numărul deciziilor de returnare emise pentru resortisanți din Bosnia și Herțegovina (2 745 în 2022, comparativ cu 2 900 în 2021) a scăzut cu 5 %, iar numărul persoanelor returnate (1 260 în 2022, comparativ cu 900 în 2021) a crescut cu 40 %. Rata de returnare a crescut de la 31 % în 2021 la 46 % în 2022.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Bosnia și Herțegovina a colaborat în mod pozitiv cu UE în legătură cu punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest.

Bosnia și Herțegovina a adoptat Planul de acțiune privind migrația și azilul (2021-2025), finalizând aprobarea integrală a cadrului său strategic. S-au depus eforturi pentru a extinde capacitățile de primire, dar trebuie realizate progrese suplimentare în ceea ce privește identificarea și primirea minorilor neînsoțiți și a persoanelor vulnerabile. Accesul la azil rămâne redus, depunerea cererilor fiind permisă numai în capitala Sarajevo. Sunt necesare progrese și în ceea ce privește tratarea cazurilor de azil.

Bosnia și Herțegovina pune în aplicare strategia de gestionare integrată a frontierelor și planul de acțiune aferent pentru perioada 2019-2023. La începutul anului 2023 a fost respinsă în Parlament o nouă lege privind controlul la frontiere, elaborată în 2022; Consiliul de Miniștri ar trebui să aprobe rapid un nou proiect pentru procedura parlamentară.

Bosnia și Herțegovina nu a demarat încă negocierile pentru acordul privind statutul cu UE, care i-ar permite Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) să își trimită corpul permanent la frontiera țării, pentru a desfășura activități operative împreună cu poliția de frontieră.

Bosnia și Herțegovina a continuat buna cooperare în materie de readmisie pe baza unui acord cu UE, care este pus în aplicare în mod eficient în ceea ce privește majoritatea statelor membre. Totuși, două state membre au semnalat unele probleme referitoare la refuzul readmisiei și, respectiv, eliberarea la timp a documentelor de călătorie pentru returnare.

UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la creșterea puternică a presiunii exercitate de migrație asupra resortisanților țărilor terțe care soseau pe ruta Balcanilor de Vest în 2022 și a solicitat Bosniei și Herțegovinei să exercite cel mai înalt nivel de cooperare. În special, UE a solicitat asigurarea faptului că, în cazul în care cererile de azil depuse de acești resortisanți sunt respinse, Bosnia și Herțegovina îi va readmite, aplicând clauza referitoare la resortisanții țărilor terțe din Acordul de readmisie UE-Bosnia și Herțegovina.

Bosnia și Herțegovina a continuat, de asemenea, cooperarea bilaterală cu statele membre. În cadrul proiectului finanțat de UE „Măsură individuală de consolidare a capacității de răspuns pentru gestionarea fluxurilor de migrație în Bosnia și Herțegovina”, pus în aplicare de OIM, o activitate este dedicată sprijinirii Ministerului Securității prin consolidarea capacităților pentru a efectua returnări în mod eficiente. În cadrul mecanismului de gestionare a returnărilor gestionat de OIM, ministerul va primi, de asemenea, asistență tehnică din partea statelor membre pentru a efectua întregul spectru de returnări.

Cooperarea dintre Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA) și Bosnia și Herțegovina a început în 2014. O primă foaie de parcurs a fost aprobată în noiembrie 2020. În prezent este în curs de pregătire o a doua generație a foii de parcurs pentru perioada 2023-2025.

4. Cooperarea în materie de securitate

Europol își consolidează în continuare cooperarea operativă cu Bosnia și Herțegovina. În iunie 2023 a fost înființat un punct de contact național unic cu Europol, care conectează toate autoritățile de aplicare a legii din această țară la sistemul aplicației de rețea pentru schimbul securizat de informații (SIENA) al Europol. A fost detașat la Haga un ofițer de legătură al Bosniei și Herțegovinei la sediul Europol. Coordonatorul punctului de contact al Europol din Bosnia și Herțegovina este și coordonatorul EMPACT.

Bosnia și Herțegovina a încheiat un acord bilateral privind combaterea terorismului cu Comisia, semnat în 2019²⁵, pentru a pune în aplicare planul de acțiune comun privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest²⁶. Punerea în aplicare a înregistrat unele întârzieri, dar în ultimul raport intermediar din 2022 s-au înregistrat progrese satisfăcătoare. Bosnia și Herțegovina a adoptat în 2022 o nouă strategie privind combaterea terorismului și prevenirea și combaterea extremismului violent. Entitățile trebuie să adopte planurile de acțiune respective. Bosnia și Herțegovina trebuie să adopte o nouă legislație privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, pentru a evita includerea din nou pe lista gri în urma viitoarei evaluări efectuate de Moneyval.

Europol este o parte interesată esențială în cadrul EMPACT, iar rezultatele operative demonstrează buna cooperare cu agenția.

5. Recomandări

Bosnia și Herțegovina a luat unele măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) luarea de măsuri urgente pentru a alinia politica Bosniei și Herțegovinei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau de securitate pentru UE;
- b) negocierea, semnarea și ratificarea rapidă a acordului cu UE privind statutul Frontex;
- c) soluționarea problemelor legate de cooperarea în materie de readmisie semnalate de statele membre.

²⁵ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-and-authorities-bosnia-and-herzegovina-endorse-arrangement-counterterrorism-cooperation-2019-11-19_en

²⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2018-10/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

REPUBLICA MOLDOVA

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Moldova beneficiază de un regim de călătorii fără viză cu 12 țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Cuba, Ecuador, Kazahstan, Kârgâzstan, Qatar, Rusia, Tadjikistan, Turcia și Uzbekistan.

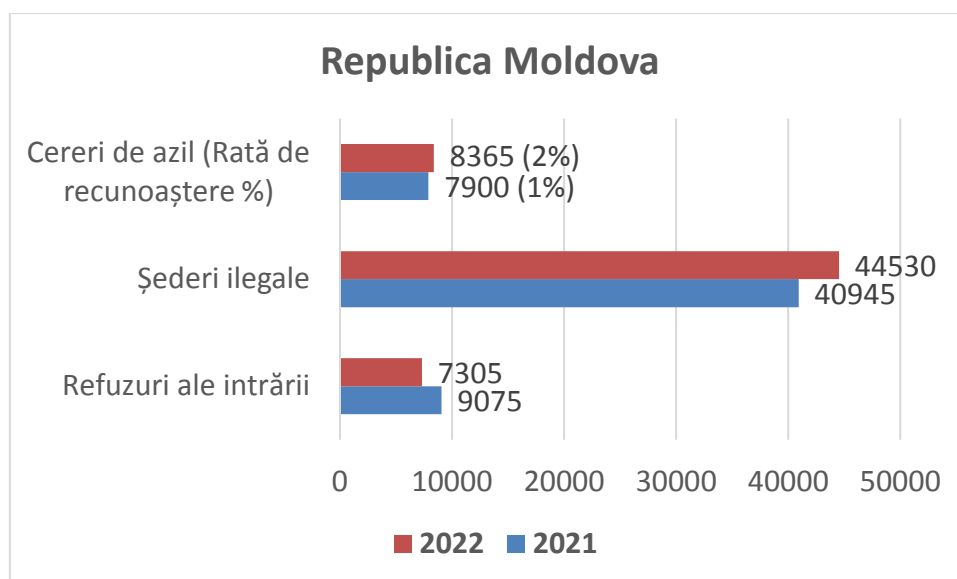
În 2022 nu s-au înregistrat progrese în direcția unei mai bune alinieri la politica UE în domeniul vizelor.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

Numărul cererilor de protecție internațională depuse de resortisanți moldoveni în statele membre a crescut cu 6 % între 2021 și 2022, fiind depuse 7 900 de cereri în 2021, comparativ cu 8 365 în 2022. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a fost de 2 % în 2022, comparativ cu 1 % în 2021.

În 2022, numărul încercărilor resortisanților moldoveni de a trece ilegal frontierele externe ale UE a rămas foarte scăzut (29) (21 în 2021). Numărul resortisanților moldoveni despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală a crescut de la 40 945 în 2021 la 44 530 în 2022 (o creștere de 9 %). În 2022, numărul resortisanților moldoveni cărora li s-a refuzat intrarea în statele membre a fost de 7 305, cu 19,5 % mai mic decât în 2021 (9 075).

În 2022, atât numărul ordinelor de returnare emise pentru resortisanți moldoveni, cât și numărul returnărilor au crescut, cu 4 % (8 250 în 2022, comparativ cu 7 940 în 2021) și, respectiv, cu 18,5 % (2 845 în 2022, comparativ cu 2 400 în 2021), ceea ce a contribuit la o rată de returnare mai mare, de 34 % în 2022, comparativ cu 30 % în 2021.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Moldova a continuat să promoveze cooperarea internațională cu agențiile UE și cu statele membre în domeniul gestionării frontierelor. Rolul său activ se reflectă în inițiativa privind Centrul de asistență UE pentru securitate internă și managementul frontierelor, care a consolidat cooperarea Moldovei în cadrul EMPACT, precum și cu Frontex, Europol, CEPOL, Misiunea UE de asistență la frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM) și statele membre.

De asemenea, Moldova a adoptat în 2022 strategia în domeniul afacerilor interne (2022-2030) și șase strategii sectoriale de dezvoltare, dintre care două sunt dedicate migrației și gestionării frontierelor: una privind gestionarea fluxurilor de migrație, azilul și integrarea străinilor și una privind gestionarea integrată a frontierelor.

La 17 martie 2022, Moldova a semnat un acord privind statutul pentru activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) în Moldova. Acordul permite Frontex să acorde Republicii Moldova un sprijin complet și cuprinzător și asigură ofițerilor din corpul permanent detașați protecția, imunitățile și acoperirea de securitate necesare. Acesta este primul acord privind statutul și prima operațiune comună cu competențe executive în țările incluse în Parteneriatul estic. Cooperarea operativă dintre Frontex și Moldova a început la 19 martie 2022, odată cu lansarea operațiunii comune Moldova, care viza utilizarea de documente frauduloase la punctele de trecere a frontierei.

Pentru a sprijini cooperarea extinsă cu Moldova, începând din iulie 2022, un ofițer de legătură Frontex (OLF) cu un mandat regional care acoperă țările Parteneriatului estic a fost detașat temporar la Chișinău, până la stabilizarea situației din locul de desfășurare prevăzut inițial – Kiev. Acționând de la Chișinău, OLF colaborează proactiv cu instituțiile din regiunea Parteneriatului estic și menține contacte regulate cu rețeaua ofițerilor de legătură în materie de imigrație (OLI) din Moldova.

Moldova a continuat să coopereze cu statele membre în domeniul gestionării migrației și a frontierelor. Printre exemplele de cooperare s-au numărat cursuri de formare, echipamente, cooperare operațională și vizite ale experților.

De asemenea, Frontex și statele membre raportează o bună cooperare în materie de readmisie.

Ca răspuns la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, UE și-a intensificat cooperarea cu Moldova în domeniul securității, acordând o atenție deosebită gestionării frontierelor. UE și-a mobilizat întregul set de instrumente pentru a furniza echipamente și formare suplimentare, în strânsă cooperare cu statele membre.

4. Cooperarea în materie de securitate

Efectele de propagare ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei au reprezentat amenințări suplimentare la adresa securității Moldovei. Poliția de frontieră a Moldovei se confruntă cu riscuri sporite de criminalitate transnațională, inclusiv de trafic de persoane, droguri și arme. Autoritățile de aplicare a legii din Republica Moldova se confruntă cu amenințări hibride intensificate, inclusiv cu riscuri de perturbări ale aprovizionării cu energie electrică și ale încălzirii, cu atacuri cibernetice, cu tot mai multe încercări ale cetățenilor ruși de a intra în Moldova folosind documente frauduloase.

În iulie 2022, comisarul Johansson și ministrul de interne al Moldovei au lansat Centrul de asistență UE pentru securitate internă și managementul frontierelor în Republica Moldova. Ca platformă operativă, Centrul de sprijin al UE sprijină cooperarea în materie de securitate internă și de gestionare a frontierelor între UE, agențiile sale, statele membre și autoritățile moldovene. Acesta funcționează în următoarele domenii prioritare: traficul de arme de foc, introducerea ilegală de migranți, traficul de persoane, prevenirea și combaterea terorismului și a extremismului violent, criminalitatea informatică, traficul de droguri și traficul de materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN).

De asemenea, datorită cooperării dezvoltate în contextul Centrului de sprijin al UE, în Moldova s-a intensificat în mod semnificativ cooperarea dintre Europol, CEPOL și Frontex. Europol a detașat în

Moldova un ofițer Europol și doi agenți invitați pentru a sprijini depistarea timpurie a activităților infracționale legate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, inclusiv combaterea rețelilor infracționale care se ocupă cu introducerea ilegală de migranți, traficul de persoane și alte activități infracționale.

Cooperarea dintre Europol și Moldova se bazează pe un acord operativ care a intrat în vigoare în iulie 2015. Ofițerul de legătură din Moldova este detașat la sediul Europol din 2015. Moldova este implicată în mod constant în Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT). În 2022, Moldova a participat la 15 acțiuni operative în cadrul a cinci planuri de acțiune operaționale diferite și a numit un coordonator EMPACT național. La 22 mai 2023, în cadrul politicii de securitate și apărare comune, Consiliul UE a lansat Misiunea de parteneriat a UE în Republica Moldova (EUPM Moldova) pentru a spori reziliența sectorului de securitate din această țară în domeniul gestionării crizelor și al amenințărilor hibride.

În martie 2023, Consiliul European a aprobat un pachet de sprijin pentru Moldova, care abordează cinci priorități-cheie, printre care și securitatea. Ca urmare, 4 milioane EUR sunt în prezent realocate pentru nevoi urgente în materie de securitate în cadrul programului finanțat de UE „Sprijinirea protecției, a tranzitului, a returnării voluntare și în cunoștință de cauză și a reintegrării cetățenilor din Parteneriatul estic și a resortisanților țărilor terțe afectați de conflictul din Ucraina”. Fondurile vor sprijini autoritățile de frontieră și Ministerul Afacerilor Interne din Republica Moldova.

5. Recomandări

Moldova a luat măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) asigurarea alinierii în continuare a politicii Moldovei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor terțe care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau securitate pentru UE;
- b) continuarea eforturilor depuse în prezent pentru combaterea criminalității organizate, în special a activităților infracționale transnaționale care au apărut în contextul agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei.

MUNTENEGRU

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

Munteșnegru are un regim de călătorii fără viză cu 12 țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză, dintre care șapte beneficiază de exceptarea permanentă de la obligativitatea vizelor (Azerbaidjan, Belarus, China, Kuweit, Qatar, Rusia, Turcia), iar cinci țări beneficiază de o exonerare sezonieră de obligația de a deține viză pentru intrarea în Munteșnegru în scopuri turistice în perioada aprilie-octombrie (Armenia, Egipt, Kazahstan, Arabia Saudită, Uzbekistan).

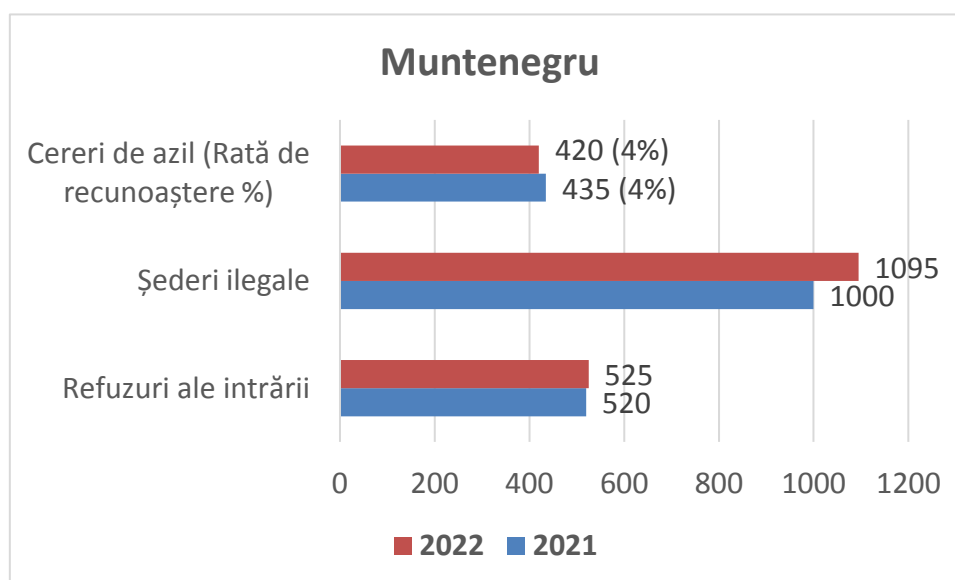
În 2023, Munteșnegru a înregistrat progrese în direcția alinierii politicii în domeniul vizelor: exonerarea de obligația de a deține viză a fost revocată pentru resortisanții Cubei și Ecuadorului, precum și pentru resortisanții țărilor terțe care dețin un permis de ședere în Emiratele Arabe Unite.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

Numărul cererilor de protecție internațională depuse în statele membre de resortisanți munteșnegreni a scăzut cu 3 % între 2021 și 2022, fiind depuse 420 de cereri în 2022, comparativ cu 435 în 2021. Rata de recunoaștere a cererilor de azil, de 4 % în 2022, a rămas stabilă în comparație cu anul precedent.

În 2022, statele membre au raportat o singură trecere ilegală a frontierei de către un resortisant munteșnegrean. Numărul resortisanților munteșnegreni despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală în 2022 a crescut cu 9,5 % (de la 1 000 în 2021 la 1 095 în 2022). În 2022, numărul cazurilor de refuz al intrării pentru resortisanți munteșnegreni în statele membre a rămas stabil, înregistrându-se 525 de refuzuri în 2022, comparativ cu 520 în 2021.

Numărul deciziilor de returnare emise pentru resortisanți munteșnegreni a scăzut cu 12 % (435 în 2022, comparativ cu 495 în 2021), iar numărul persoanelor returnate efectiv a crescut ușor, cu 2 % (265 în 2021, comparativ cu 270 în 2022). Rata de returnare a crescut de la 54 % în 2021 la 62 % în 2022.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Munteșnegru a colaborat în mod pozitiv cu UE în legătură cu punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest.

Pentru a aborda creșterea migrației ilegale, în cadrul poliției de frontieră a fost creată o nouă unitate pentru suprimarea traficului ilegal de persoane și a criminalității transfrontaliere, care a intensificat controalele de trecere ilegală a frontierei.

Capacitatea sistemului de azil a fost consolidată și a fost repartizată o alocare substanțială din bugetul de stat pentru extinderea capacității de primire. Direcția pentru Azil din Muntenegru a depus eforturi pentru a reduce numărul cererilor de azil nesoluționate.

De asemenea, Muntenegru a continuat să coopereze în domeniul migrației și al gestionării frontierelor cu statele membre, care au oferit formare și consolidarea capacităților, echipamente și schimburi de informații. Asistența tehnică din partea EUAA, Frontex, OIM și UNHCR a fost acordată și în cadrul unui proiect regional finanțat de UE. În general, statele membre au raportat, de asemenea, o bună cooperare în materie de readmisie.

La 16 mai 2023, Muntenegru și Uniunea Europeană au semnat un nou acord privind statutul referitor la activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) în Muntenegru²⁷. Noul acord va permite detașări ale Frontex oriunde pe teritoriul Muntenegrului, la cererea autorităților țării respective. Cele două operațiuni comune desfășurate pe baza actualului acord privind statutul continuă să fie puse în aplicare: la un punct de trecere a frontierei (PTF) cu Croația și în cadrul unei operațiuni maritime comune menite să consolideze supravegherea frontierelor albastre în Marea Adriatică. În general, Muntenegru are o cooperare foarte pozitivă cu Frontex în ceea ce privește gestionarea frontierelor, care se va intensifica odată cu punerea în aplicare a noului acord privind statutul.

În decembrie 2021, EUAA a semnat o foaie de parcurs comună cu autoritățile muntenege. Cu sprijinul EUAA a fost creată o nouă unitate care se ocupă de informațiile privind țara de origine, au fost dezvoltate module de formare și au fost elaborate proceduri standard de operare (SOP) pentru a simplifica procedurile de azil.

4. Cooperarea în materie de securitate

În septembrie 2014, Muntenegru și Europol au semnat un acord privind cooperarea operativă și strategică. De-a lungul anilor, calitatea informațiilor schimbate s-a îmbunătățit în permanență, iar cooperarea cu Europol – în special prin intermediul EMPACT și datorită EMPACT Europol analizează proiecte și alte inițiative – s-a consolidat și mai mult. Patru unități de poliție, inclusiv Unitatea de informații financiare și unitatea responsabilă cu lupta împotriva criminalității organizate, au acces direct la canalul de comunicații securizate SIENA (SIENA) al Europol, care permite un schimb de informații rapid, sigur și eficient cu Europol și cu statele membre ale UE.

Muntenegru are un ofițer de legătură detașat la sediul Europol și cooperează activ cu Centrul european privind introducerea ilegală de migranți (EMSC) al Europol.

Muntenegru a semnat în 2019 un acord bilateral cu Comisia privind combaterea terorismului în vederea punerii în aplicare a Planului comun de acțiune privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest. Muntenegru a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a acordului.

5. Sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8354-2023-INIT/ro/pdf>

Sistemul de acordare a cetățeniei pentru investitori a încetat la 31 decembrie 2022. Aceasta este o evoluție binevenită și o acțiune concretă ca urmare a recomandărilor din cel de Al cincilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor.

Deși sistemul de acordare a cetățeniei pentru investitori este încheiat, Muntenegru continuă să prelucraze cererile depuse până în 2022. În urma Recomandării Comisiei din 28 martie 2022 privind luarea de măsuri imediate în contextul invadării Ucrainei de către Rusia în legătură cu sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori și sistemele de acordare a dreptului de ședere investitorilor²⁸, Muntenegru a introdus proceduri suplimentare de examinare în procesul de depunere a cererilor, pentru a verifica dacă solicitanții se află pe lista de sancțiuni sau dacă sunt recunoscuți ca entități ale căror fonduri provin din surse ilegale. Ministerul Afacerilor Interne a solicitat, de asemenea, efectuarea de verificări suplimentare de către Agenția Națională de Securitate privind cererile primite de la resortisanți ruși și belaruși. De asemenea, sunt în desfășurare verificări *ex post* pentru a stabili dacă cetățenia a fost acordată persoanelor fizice în temeiul unor măsuri restrictive internaționale, caz în care cetățenia muntenegreană va fi revocată.

Comisia va continua să monitorizeze orice evoluție în această privință până la prelucrarea tuturor cererilor nesoluționate.

6. Recomandări

Muntenegru a luat măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) luarea de măsuri urgente pentru a alinia politica Muntenegrului în domeniul vizelor la lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau de securitate pentru UE;
- b) asigurarea faptului că cererile nesoluționate din cadrul sistemului de acordare a cetățeniei pentru investitori, care a încetat recent, sunt examinate și prelucrate în conformitate cu cele mai înalte standarde de securitate.

²⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/recommendation-limit-access-individuals-connected-russian-belarusian-government-citizenship_en

MACEDONIA DE NORD

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

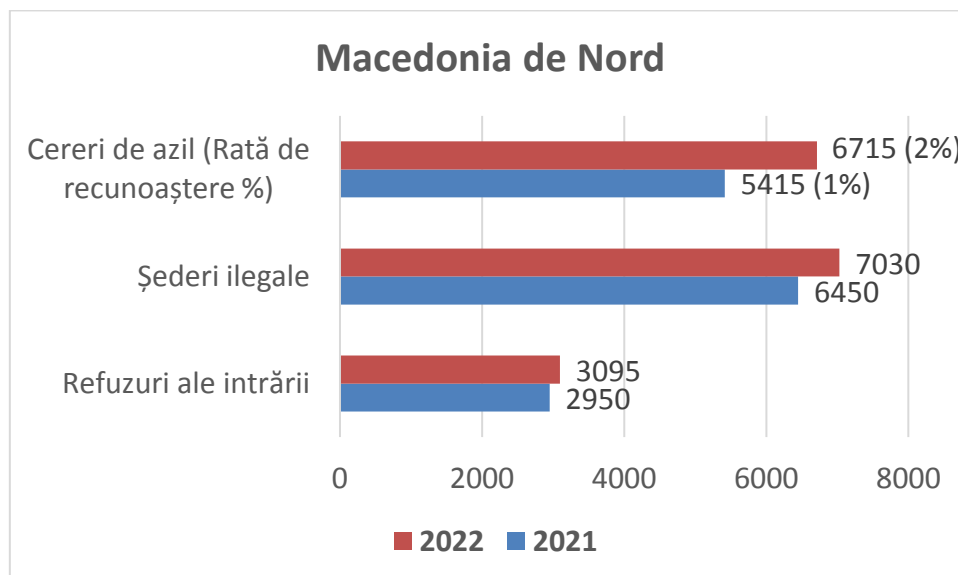
Macedonia de Nord a înregistrat progrese substanțiale în direcția alinierii politicii sale în domeniul vizelor la politica UE în domeniul vizelor. Până în prezent, există o singură țară care beneficiază de călătorii fără viză pentru Macedonia de Nord, dar nu și pentru UE (Turcia). În ianuarie 2023, Macedonia de Nord a reintrodus obligația de a deține viză pentru resortisanții din Botswana și Cuba. În plus, decizia de a permite temporar resortisanților Azerbaidjanului să intre fără viză în Macedonia de Nord a expirat în martie 2023 și nu a fost prelungită.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

În 2022, numărul cererilor de protecție internațională depuse în statele membre de către resortisanți nord-macedoneni a crescut cu 24 %, fiind depuse 6 715 cereri în 2022, comparativ cu 5 415 în 2021. Rata de recunoaștere a cererilor de azil este de 2 % (comparativ cu 1 % în 2021).

În 2022, la nivelul UE au fost raportate în total 9 cazuri de trecere ilegală a frontierei de către resortisanți nord-macedoneni, comparativ cu 12 în 2021. În 2022, numărul resortisanților nord-macedoneni despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală a scăzut cu 9 % comparativ cu anul precedent, înregistrându-se 7 030 de cazuri de ședere ilegală în 2022, comparativ cu 6 450 în 2021. Numărul de cazuri de refuz al intrării a crescut ușor, cu 5 %, de la 2 950 de refuzuri în 2021 la 3 095 în 2022.

Anul trecut s-a observat o tendință de creștere a numărului: (i) deciziilor de returnare emise pentru resortisanții Macedoniei de Nord (2 910 în 2022, comparativ cu 2 320 în 2021, ceea ce reprezintă o creștere de 25 %) și al (ii) persoanelor returnate efectiv (1 590 în 2022, comparativ cu 985 în 2021, o creștere de 61 %). Statele membre raportează o bună cooperare în materie de returnare și readmisie, iar rata de returnare a crescut în 2022 la 55 %, comparativ cu 42 % în 2021.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Macedonia de Nord a colaborat în mod pozitiv cu UE în legătură cu punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest.

Macedonia de Nord joacă un rol activ în gestionarea fluxurilor de migrație mixtă pe una dintre principalele rute de tranzit pentru migrația ilegală. Cu toate acestea, numărul migranților introduși ilegal rămâne ridicat, iar combaterea rețelelor de introducere ilegală de migranți trebuie îmbunătățită în mod prioritar.

Macedonia de Nord lucrează la consolidarea sistemului său de azil în ceea ce privește persoanele cu nevoi speciale și minorii neînsoțiți. Cu toate acestea, sunt încă necesare progrese cu privire la înregistrarea sistematică a migranților. Planul de contingență pentru gestionarea fluxurilor de migrație mari nu a fost încă finalizat și adoptat.

Macedonia de Nord a continuat să coopereze cu statele membre în domeniul gestionării migrației și a frontierelor. Exemple de cooperare: vizite ale experților, schimburi de informații și de bune practici, echipamente tehnice și cursuri de formare.

Acordurile de readmisie continuă să fie puse în aplicare și, în general, statele membre au raportat o bună cooperare în materie de readmisie, cu excepția unui stat membru care a raportat necesitatea unor îmbunătățiri.

În octombrie 2022, Macedonia de Nord a semnat un acord privind statutul pentru activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) în Macedonia de Nord²⁹. În urma intrării în vigoare a acordului privind statutul la 1 aprilie 2023, la 19 aprilie 2023 a fost lansată o operațiune comună prin care au fost detașați 110 ofițeri pentru a oferi sprijin în ceea ce privește controlul la frontiere și gestionarea migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere de-a lungul întregii secțiuni de frontieră cu Grecia. În general, Macedonia de Nord a dezvoltat o cooperare foarte extinsă și pozitivă cu Frontex în materie de gestionare a frontierelor, care a fost consolidată și mai mult în aprilie 2023, în urma intrării în vigoare a acordului privind statutul.

În ceea ce privește cooperarea cu EUAA, foaia de parcurs pentru cooperare pentru perioada octombrie 2020-septembrie 2022 a rămas un instrument important de consolidare a sistemului de azil, în special în ceea ce privește persoanele cu nevoi speciale și minorii neînsoțiți, de consolidare a formării în materie de azil și primire, de îmbunătățire a calității deciziilor în materie de azil și de consolidare a sistemului de primire pentru migranții vulnerabili și minorii neînsoțiți. EUAA și Macedonia de Nord sunt în curs de elaborare a celei de-a treia generații a foii de parcurs, în timp ce a doua generație a fost extinsă pentru a se asigura că nu vor exista lacune.

4. Cooperarea în materie de securitate

Europol a semnat un acord strategic cu Macedonia de Nord în ianuarie 2007, iar un acord operațional a fost semnat în septembrie 2011. Nivelul de cooperare și de schimb de informații cu Europol este bun și a crescut în cursul anului 2022. Un ofițer de legătură din Macedonia de Nord este detașat la Europol din 2015. Autoritățile de aplicare a legii din Macedonia de Nord furnizează informații cu privire la armele confiscate și la suspecții arestați și oferă feedback atunci când li se solicită acest lucru în cadrul activităților operative. Macedonia de Nord participă, de asemenea, la EMPACT.

Datorită progreselor semnificative înregistrate în punerea în aplicare a Acordului de punere în aplicare privind combaterea terorismului din cadrul Planului comun de acțiune privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest, la 9 decembrie 2022, Macedonia de Nord a semnat cu Comisia Europeană o revizuire a acordului, care include noi acțiuni și obiective mai ambițioase.

²⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12896-2022-INIT/ro/pdf>

5. Sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori

Legea privind cetățenia Macedoniei de Nord permite dobândirea cetățeniei fără cerințe anterioare privind reședința pentru persoanele care reprezintă un „interes economic special” pentru această țară. Între anii 2005 și 2022, 121 de persoane au dobândit cetățenia pentru un interes economic special (față de 40 de decizii negative)³⁰. Comisia reiterează faptul că punerea în aplicare a acestei legi nu ar trebui să conducă la acordarea sistematică a cetățeniei în schimbul investițiilor, deoarece aceasta poate fi utilizată pentru a eluda procedura UE de acordare a vizelor de scurtă ședere și evaluarea aprofundată a riscurilor individuale în materie de migrație și securitate implicate și, prin urmare, poate avea un impact asupra regimului de călătorii fără viză.

6. Recomandări

Macedonia de Nord a luat măsuri pentru a da curs majorității recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) continuarea progreselor satisfăcătoare în ceea ce privește alinierea politicii în domeniul vizelor;
- b) abținerea de la a permite dobândirea sistematică a cetățeniei pentru un interes economic special.

³⁰ Raport de examinare privind Macedonia de Nord, iulie 2023, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-07/MK%20Cluster_1%20Draft%20screening%20report_external%20version.pdf

SERBIA

1. Alinierea politicii în domeniul vizelor

La începutul anului 2022, Serbia avea un regim de călătorii fără viză cu 22 de țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză. Lipsa alinierii la politica UE în domeniul vizelor s-a numărat printre factorii care au condus la creșterea migrației ilegale către UE pe ruta Balcanilor de Vest. Aceasta a vizat în special resortisanți din Burundi, Cuba, India, Tunisia și Turcia, care au putut intra în Serbia fără viză și care trec apoi în mod ilegal frontierele externe ale statelor membre. Această problemă a dus la contacte imediate și ample între Comisie și autoritățile sârbe.

Ca urmare a acestei cooperări și a eforturilor coordonate, Serbia a reintrodus obligația de a deține viză pentru Burundi (21 octombrie 2022, pusă în aplicare imediat), Tunisia (21 octombrie 2022, pusă în aplicare la 22 noiembrie 2022), Guineea-Bissau (1 decembrie 2022, pusă în aplicare la 6 decembrie 2022), India (9 decembrie 2022, pusă în aplicare la 1 ianuarie 2023), Bolivia și Cuba (27 decembrie 2022, pusă în aplicare la 10 februarie 2023 și, respectiv, 13 aprilie 2023).

În prezent, Serbia menține un regim de călătorii fără viză cu 16 țări care se află pe lista UE a țărilor care au obligația de a deține viză: Armenia, Azerbaidjan, Bahrain, Belarus, China, Indonezia, Jamaica, Kârgâzstan, Kuwait, Kazahstan, Mongolia, Oman, Qatar, Rusia, Suriname și Turcia.

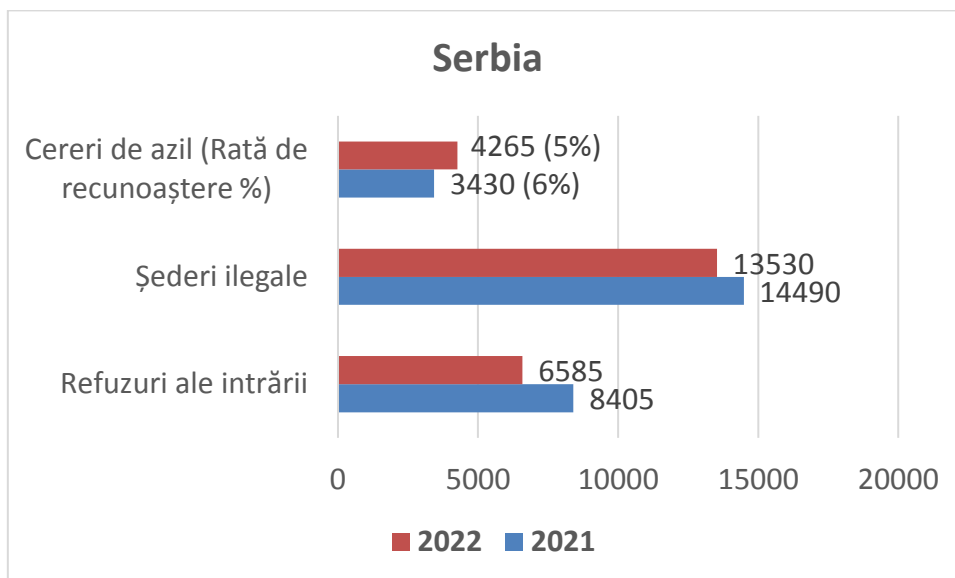
Comisia se așteaptă la o aliniere suplimentară a politicii în domeniul vizelor, în conformitate cu angajamentul asumat de autoritățile sârbe, și așteaptă cu interes detalii suplimentare din partea Serbiei cu privire la „planul de armonizare a vizelor” anunțat și la punerea sa efectivă în aplicare.

2. Monitorizarea tendințelor în materie de migrație ilegală, de cereri de protecție internațională, de returnări și de readmisie

În 2022 au fost depuse 4 265 de cereri de protecție internațională de către resortisanți sârbi în statele membre, ceea ce reprezintă o creștere cu 24 % față de 2021 (3 430), menținându-se tendința din anii precedenți. Rata de recunoaștere a cererilor de azil a scăzut ușor, de la 6 % în 2021 la 5 % în 2022.

Au fost detectate 32 de cazuri de trecere ilegală a frontierelor externe ale statelor membre de către resortisanți sârbi (37 în 2021). Numărul resortisanților sârbi despre care s-a dovedit că se aflau în situație de ședere ilegală în statele membre a continuat să înregistreze o tendință descendentă, acesta fiind de 13 530 de persoane în 2022, comparativ cu 14 490 în 2021 (o scădere de 7 %). În 2022, numărul resortisanților sârbi cărora li s-a refuzat intrarea în UE a scăzut cu 22 % (8 405 în 2021, comparativ cu 6 585 în 2022).

Numărul deciziilor de returnare emise pentru resortisanți sârbi (5 705 în 2022, comparativ cu 6 045 în 2021) a înregistrat o scădere de 6 %, în timp ce numărul persoanelor returnate a crescut cu 5 % (3 190 în 2022, comparativ cu 3 035 în 2021), iar rata de returnare a crescut de la 50 % în 2021 la 56 % în 2022.

Sursa: Eurostat

3. Cooperarea privind migrația, gestionarea frontierelor și readmisia

Serbia a colaborat în mod pozitiv cu UE în ceea ce privește punerea în aplicare a Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest și a contribuit la gestionarea fluxului de migrație mixtă către UE, după creșterea numărului de treceri ilegale ale frontierelor externe ale statelor membre din 2022.

În august 2022, Serbia a adoptat o nouă strategie de gestionare integrată a frontierelor pentru perioada 2022-2027 și un plan de acțiune pentru perioada 2022-2024. Consolidarea supravegherii frontierelor și intensificarea eforturilor de detectare și prevenire a introducerii ilegale de refugiați și migranți ar trebui să rămână o prioritate.

Ar trebui intensificate eforturile de identificare și înregistrare a migranților și a solicitanților de protecție internațională, inclusiv în centrele de primire. Consolidarea sistemului de azil și a capacității de returnare a migranților fără drept legal de ședere rămân domenii importante pentru continuarea eforturilor, în care sprijinul Comisiei a fost sporit.

În 2022, Serbia a luat o serie de măsuri pentru a îndeplini cerințele pentru obținerea vizelor sârbe și intrarea în Serbia. Aceste condiții modificate au fost publicate și difuzate pe scară largă pe site-urile guvernului și au fost introduse pe platforma operațională a Asociației Internaționale de Transport Aerian, care este utilizată de companiile aeriene pentru verificarea pasagerilor pentru zborurile către Serbia. Reprezentanții misiunilor diplomatice și consulare sârbe au purtat discuții cu birourile celor mai mari companii aeriene din țările de acreditare, identificate ca fiind utilizate de călătorii care abuzează de regimul de călătorii fără viză. De asemenea, autoritățile sârbe au purtat discuții cu reprezentanții tuturor companiilor aeriene importante din Belgrad, precum și cu organizațiile de turism care lucrează cu țările de origine ale persoanelor care ar putea abuza de regimul de călătorii fără viză din Serbia.

Serbia a continuat să coopereze cu statele membre în domeniul gestionării migrației și a frontierelor. Printre exemplele de cooperare s-au numărat finanțarea, asistența tehnică, patrulile comune la frontieră și cursurile de formare. Asistența tehnică oferită de UE sprijină strategia de gestionare integrată a frontierelor pentru perioada 2022-2027, în special în ceea ce privește înregistrarea eficientă a migranților aflați în situație ilegală, prelucrarea acestora, dar și coordonarea între instituții în cadrul sistemului de gestionare a migrației și procedurile de returnare fie în țara de origine, fie în țara de

intrare anterioară. Finanțarea UE sprijină, de asemenea, funcționarea centrelor de primire și azil gestionate de Comisariatul pentru refugiați și migrație, inclusiv a serviciilor de asistență medicală, a asistenței sociale și a educației pentru copii și grupurile vulnerabile. Cu sprijinul UE și al statelor membre, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) pune în aplicare programul de returnare voluntară asistată și reintegrare (AVRR), care consolidează capacitatea sistemului de returnare al Serbiei și facilitează accesul la returnarea voluntară asistată.

În general, Frontex și statele membre raportează, de asemenea, o bună cooperare în materie de readmisie.

Cu toate acestea, au fost identificate provocări în ceea ce privește readmisia resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală care au ajuns în UE pe ruta Balcanilor de Vest. În acest context, Comisia a solicitat Serbiei să exercite cel mai înalt nivel de cooperare pentru a se asigura că, în cazul în care cererile de azil depuse de acești resortisanți sunt respinse, Serbia îi va readmite, aplicând clauza referitoare la resortisanții țărilor terțe din Acordul de readmisie UE-Serbia.

Serbia a încheiat un acord privind statutul pentru activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) în Serbia³¹, acord care a intrat în vigoare la 1 mai 2021 și care prevede detașarea de echipe ale corpului permanent al poliției de frontieră și gărzii de coastă la nivel european cu competențe executive pe teritoriul Serbiei. Prima operațiune în temeiul acordului privind statutul a început la 16 iunie 2021 la frontiera sârbo-bulgară. În decembrie 2022, această operațiune comună a fost extinsă la punctele de trecere a frontierei dintre Serbia și Ungaria. În mai 2023 au început negocierile pentru un nou acord privind statutul, care sunt în prezent în desfășurare.

Serbia are o foaie de parcurs comună cu Agenția UE pentru Azil care sprijină dezvoltarea în continuare a unui sistem național de azil și de primire în conformitate cu standardele UE. Serbia face parte din rețeaua EUAA a autorităților de primire.

4. Cooperarea în materie de securitate

Serbia și-a continuat buna cooperare cu Europol și a intensificat utilizarea canalului securizat SIENA. Numărul mesajelor schimbate a crescut cu 15 % între 2021 și 2022. Eurojust și Serbia și-au continuat buna cooperare în materie penală, în special prin intermediul procurorului de legătură sârb (detașat din martie 2020) de la sediul Eurojust.

Serbia participă activ la EMPACT. În 2022, Serbia a participat la 67 de acțiuni operative și a fost lider de acțiune comună al unei acțiuni operative (în cadrul Planului de acțiune operativ privind canabisul, cocaina și heroina). Serbia a continuat să participe la Zilele de acțiune comună ale EMPACT.

În 2019, Serbia a semnat un acord bilateral privind combaterea terorismului cu Comisia pentru punerea în aplicare a Planului comun de acțiune privind combaterea terorismului pentru Balcanii de Vest. Serbia a prezentat rapoarte periodice, dar sunt necesare progrese suplimentare pentru a considera că punerea în aplicare a acordului este satisfăcătoare; în special, Serbia nu a adoptat încă un nou cadru strategic privind combaterea terorismului și prevenirea și combaterea extremismului violent după expirării strategiilor anterioare în 2021.

Serbia înregistrează întârzieri în efectuarea unei analize a rolurilor și practicilor serviciilor de securitate și ale Consiliului Național de Securitate în desfășurarea investigațiilor penale referitoare la

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A22020A0625%2801%29>

criminalitatea gravă și organizată, deși lucrările pregătitoare au început. Există o cooperare bine definită cu CEPOL, Eurojust, Europol și Interpol, în special cu privire la traficul de arme, traficul de droguri și lupta împotriva grupurilor infracționale organizate de mare vizibilitate. Serbia trebuie să sporească în continuare capacitatea de resurse tehnice, financiare și umane a Parchetului pentru Criminalitate Organizată pentru ca acesta să își îndeplinească atribuțiile în mod independent (inclusiv spații care să găzduiască personalul nou). Serbia ar trebui să treacă de la o abordare bazată pe cazuri la o strategie împotriva organizațiilor criminale și de la concentrarea pe cazuri de importanță scăzută sau medie la cazuri de anvergură, vizând destructurarea organizațiilor mari și răspândite la nivel internațional și confiscarea activelor.

5. Dobândirea rapidă a cetățeniei

În primele luni ale anului 2023, guvernul sârb a propus unele modificări ale Legii privind cetățenia, care prevăd posibilitatea dobândirii rapide a cetățeniei sârbe de către resortisanții țărilor terțe care au locuit doar pentru o perioadă scurtă în Serbia, care dețin o diplomă de învățământ superior obținută în Serbia sau recunoscută de Serbia și care desfășoară activități independente sau sunt angajați de o societate din Serbia.

Deși UE respectă dreptul suveran al Serbiei de a decide cu privire la politicile sale privind cetățenia și naturalizarea, Comisia și-a exprimat îngrijorarea față de autoritățile sârbe competente cu privire la posibilele riscuri de securitate pentru UE legate de dobândirea rapidă a drepturilor de călătorie fără viză de către resortisanții ai unor țări care, în caz contrar, ar avea obligația de a deține viză pentru UE. În urma informării Comisiei cu privire la această chestiune, Guvernul Serbiei a decis să retragă propunerea.

6. Recomandări

Serbia a luat măsuri pentru a da curs recomandărilor anterioare ale Comisiei. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare și trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- a) asigurarea alinierii în continuare a politicii Serbiei în domeniul vizelor la lista UE a țărilor terțe care au obligația de a deține viză, în special cu privire la țările care prezintă riscuri în materie de migrație ilegală sau securitate pentru UE;
- b) finalizarea rapidă a negocierilor cu privire la noul acord privind statutul Frontex cu UE;
- c) punerea în aplicare pe deplin a clauzei referitoare la resortisanții țărilor terțe din Acordul de readmisie UE-Serbia.

II. ALTE ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ ȚĂRI CARE BENEFICIAZĂ DE UN REGIM DE CĂLĂTORII FĂRĂ VIZĂ ȘI CARE APLICĂ SISTEME DE ACORDARE A CETĂȚENIEI PENTRU INVESTITORI

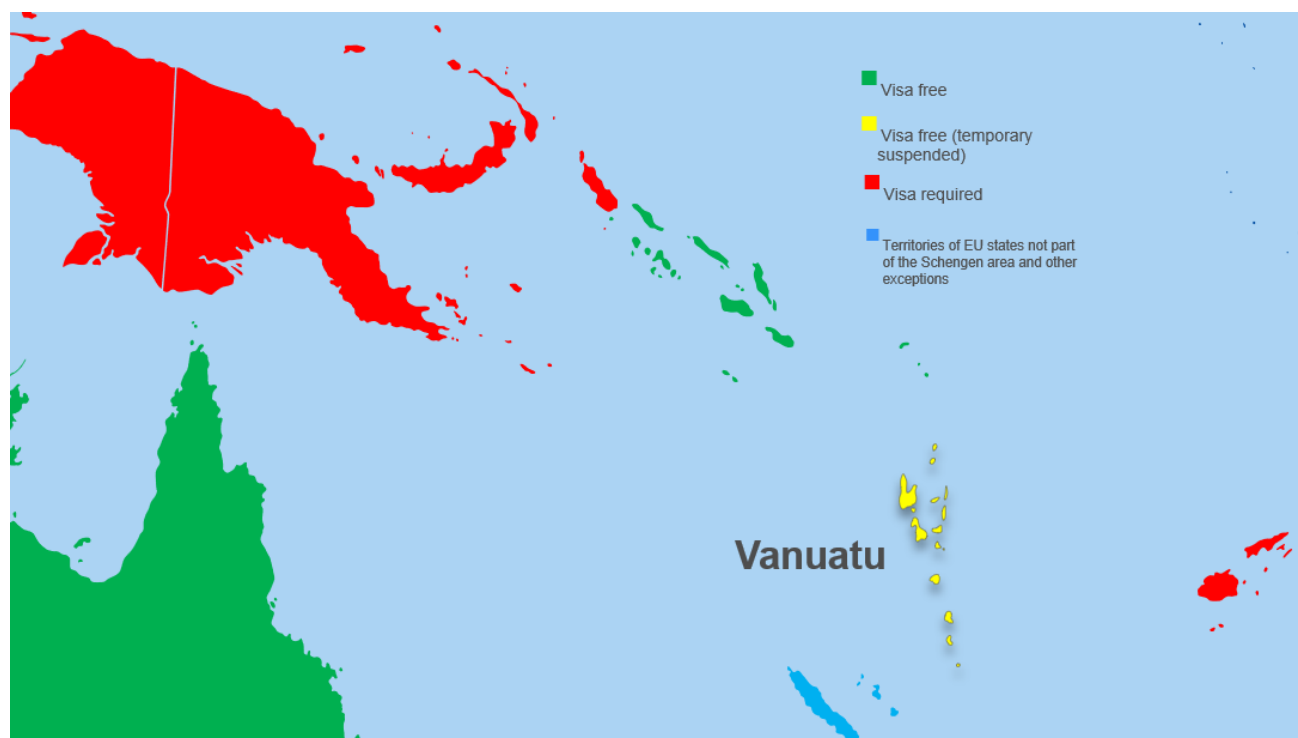
Deși UE respectă dreptul țărilor suverane de a decide cu privire la propriile proceduri de naturalizare, sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori aplicate de țările terțe care beneficiază de un regim de călătorii fără viză care nu respectă principiile și condițiile care stau la baza exonerării de obligația de a deține viză ar putea prezenta riscuri de securitate pentru UE și statele sale membre.

UE este preocupată în special de sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori care sunt promovate în mod comercial ca oferind acces fără viză în UE. Scopul acordurilor de exonerare de obligația de a deține viză este de a facilita contactele interpersonale între UE și o țară terță, și nu de a permite resortisanților altor țări terțe care au obligația de a deține viză să eludeze procedura UE de acordare a vizelor de scurtă ședere prin dobândirea cetățeniei. Accesul fără viză în UE nu ar trebui utilizat ca produs comercial care poate fi vândut și cumpărat.

Această problemă a fost ridicată și de Parlamentul European în Rezoluția sa din 9 martie 2022, care conține propuneri adresate Comisiei privind sistemele de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere pentru investitori³². Printre alte solicitări, rezoluția a invitat Comisia să exercite cât mai multă presiune pentru a se asigura că țările terțe care aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori și care beneficiază de un regim de călătorii fără viză în temeiul anexei II la Regulamentul (UE) 2018/1806 elimină aceste sisteme și să prezinte o propunere de modificare a articolului 8 din Regulamentul (UE) 2018/1806 pentru a include aplicarea sistemelor de acordare a cetățeniei pentru investitori printre motivele de suspendare a exonerării de obligația de a deține viză.

³² Rezoluția Parlamentului European din 9 martie 2022 conținând propuneri adresate Comisiei privind sistemele de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere pentru investitori [2021/2026 (INL)].

VANUATU

Din 2015, Vanuatu aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori prin care a acordat cetățenia unor resortisanți ai altor țări care nu avuseseră anterior nicio legătură cu Vanuatu, emițând decizii pozitive în cazul mării majorității a cererilor. Până în martie 2021, Vanuatu a emis peste 10 500 de pașapoarte în cadrul acestor sisteme, rata de respingere fiind extrem de scăzută.

Între 2017 și 2021, Comisia și-a exprimat profunda îngrijorare și a avertizat guvernul Republicii Vanuatu cu privire la posibilitatea reintroducerii obligativității vizelor. Explicațiile furnizate de Republica Vanuatu nu au fost suficiente pentru a atenua aceste preocupări. Din acest motiv, la 12 ianuarie 2022, Comisia a adoptat o propunere de decizie a Consiliului de suspendare a acordului cu Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză³³. Aceasta a fost prima propunere a UE de suspendare a unui acord de exonerare de obligația de a deține viză încheiat cu o țară terță. La 3 martie 2022, Consiliul a adoptat o decizie de suspendare parțială a acordului cu Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză³⁴. Întrucât circumstanțele care au condus la suspendarea parțială nu au fost remediate, Comisia a propus, la 12 octombrie 2022, o decizie a Consiliului privind suspendarea totală a acordului începând cu 4 februarie 2023³⁵. Decizia a fost adoptată de Consiliu la 8 noiembrie 2022³⁶. În consecință, la 1 decembrie 2022, Comisia a adoptat un regulament delegat în conformitate cu articolul 8 alineatul (6) litera (b) din Regulamentul (UE) 2018/1806, în care se

³³ Propunere de decizie a Consiliului privind suspendarea parțială a aplicării Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză de scurtă ședere [COM(2022) 6 final].

³⁴ Decizia (UE) 2022/366 a Consiliului din 3 martie 2022 privind suspendarea parțială a aplicării Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză de scurtă ședere.

³⁵ Propunere de decizie a Consiliului privind suspendarea integrală a aplicării Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză de scurtă ședere. COM(2022) 531 final.

³⁶ Decizia (UE) 2022/2198 a Consiliului din 8 noiembrie 2022 privind suspendarea integrală a aplicării Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Vanuatu privind exonerarea de obligația de a deține viză de scurtă ședere.

precizează că exonerarea de obligația de a deține viză pentru toți resortisanții Republicii Vanuatu se suspendă de la 4 februarie 2023 până la 3 august 2024³⁷.

De la intrarea în vigoare a suspendării parțiale, în cadrul unui dialog consolidat³⁸, Comisia a colaborat cu autoritățile competente din Vanuatu pentru ca acestea să remedieze circumstanțele care au condus la suspendarea exonerării de obligația de a deține viză, astfel încât UE să poată anula suspendarea.

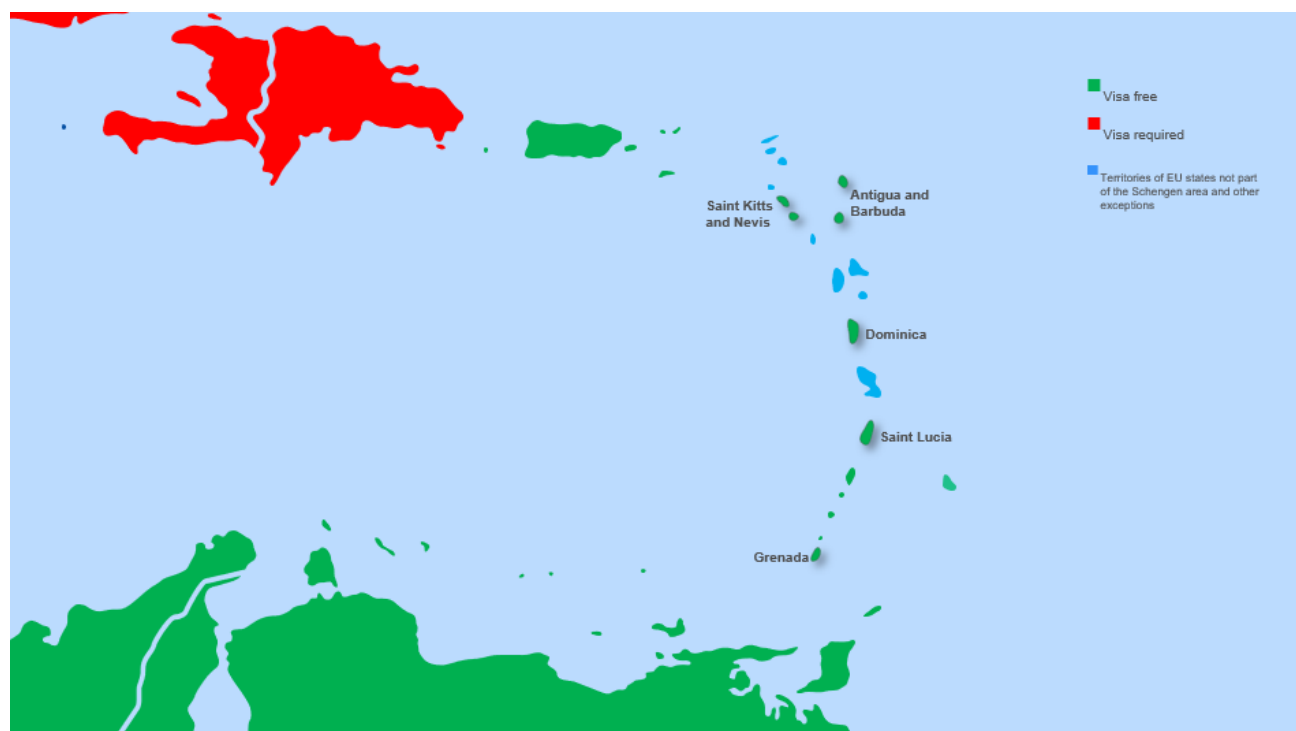
În martie 2023, guvernul din Vanuatu a emis o modificare a Legii privind cetățenia, cu scopul de a consolida securitatea sistemului său de acordare a cetățeniei pentru investitori. Evaluarea de către Comisie a acestor modificări legislative este în curs. S-a convenit ca, la următoarea reuniune din cadrul dialogului consolidat, Vanuatu să explice în detaliu modificările legislative ale sistemelor de acordare a cetățeniei pentru investitori pe care guvernul le-a adoptat în luna martie.

Schimbările de informații cu autoritățile din Vanuatu vor continua până când Comisia va considera că a obținut suficiente informații pentru a finaliza evaluarea necesară pentru a stabili dacă circumstanțele care au condus la suspendare sunt remediate sau există în continuare. În funcție de rezultatul acestei evaluări, Comisia va propune ridicarea suspendării sau transferarea Republicii Vanuatu pe lista țărilor care au obligația de a deține viză, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2018/1806.

³⁷ Regulamentul delegat (UE) 2023/222 al Comisiei din 1 decembrie 2022 privind suspendarea temporară a exceptării de la obligativitatea vizelor pentru toți resortisanții din Vanuatu.

³⁸ Articolul 8 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul (UE) 2018/1806.

STATELE EST-CARAIBE

Începând din 2020, Comisia colaborează cu cele cinci state Est-Caraibe care aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori (Antigua și Barbuda, Dominica, Grenada, Saint Kitts și Nevis și Saint Lucia) pentru a obține informații și date relevante cu privire la sistemele respective, care sunt clasificate de OCDE ca prezentând un risc potențial ridicat pentru integritatea standardului comun de raportare, generând suspiciuni privind posibile activități de evaziune fiscală și de spălare de bani³⁹.

Pe baza informațiilor primite de la autoritățile competente, Comisia a concluzionat că toate sistemele evaluate de acordare a cetățeniei pentru investitori au un număr mare de solicitanți admiși, cel puțin 88 000 de pașapoarte fiind eliberate în total până în prezent. În cazul anumitor țări, acest număr este mai mare de 30 000 (34 500 de pașapoarte eliberate de Dominica; 36 742 de Saint Kitts și Nevis). În același timp, rata de respingere este extrem de scăzută (între 3 și 6 %), ceea ce, împreună cu perioadele scurte de prelucrare (doar două luni în unele cazuri), ridică semne de întrebare cu privire la rigurozitatea controlului de securitate.

Printre solicitanții care au primit răspuns favorabil se numără resortisanți care altfel ar avea obligația de a deține viză pentru a intra în UE. Conform informațiilor primite, principalele naționalități ale solicitanților sunt China și Rusia, precum și Siria, Iran, Irak, Yemen, Nigeria și Libia, printre altele. În acest sens, Comisia a apreciat decizia din martie 2022 luată de toate cele cinci țări din zona Caraibilor de a suspenda examinarea cererilor resortisanților ruși și belaruși ca reacție la agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei.

Sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori aplicate în zona Caraibilor sunt în prezent unele dintre cele mai ieftine din lume pentru investitorii individuali și familii. În anumite cazuri, costul per persoană nu este mai mare de 100 000 USD. Celelalte sisteme care fac obiectul evaluării au un preț doar puțin mai ridicat.

³⁹ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>

Un schimb de informații cu țara de origine sau cu țara reședinței principale anterioare a solicitanților, pe baza informațiilor primite, are loc într-o anumită măsură în patru dintre cele cinci țări evaluate. Totuși, acest lucru nu pare să se întâmple în mod sistematic. Toate cele cinci țări cooperează cu Centrul regional comun de comunicații (JRCC) al Agenției Caricom de punere în aplicare pentru domeniul infracționalității și al securității (*Implementation Agency for Crime and Security – IMPACS*), care acordă asistență pentru obținerea de informații confidențiale cu privire la fiecare semnatar al cererii. Totuși, niciuna dintre țările evaluate nu impune deținerea reședinței sau cel puțin prezența fizică în țara respectivă înainte de acordarea cetățeniei sau cel puțin în timpul procesului de depunere a cererii.

În unele cazuri, țările recurg la agenți privați pe tot parcursul procesului de depunere a cererilor și de examinare, inclusiv pentru verificări în persoană și verificarea documentelor prezentate de solicitanți. Externalizarea procesului de verificare către societăți private este un factor suplimentar care ridică îndoieli cu privire la accesul la informațiile deținute de autoritățile de aplicare a legii și de autoritățile judiciare din țara de origine sau din țara reședinței principale anterioare.

În cele din urmă, într-o măsură mai mică sau mai mare, toate cele cinci țări permit solicitanților care primesc răspuns favorabil să își schimbe identitatea după ce au obținut cetățenia prin investiții. În Antigua și Barbuda și în Dominica, acest lucru este permis după cinci ani de la obținerea cetățeniei; în Grenada, după un an; în Saint Kitts și Nevis, acest lucru este permis din momentul obținerii cetățeniei. În unele cazuri sunt permise și modificări multiple ale numelor (potrivit informațiilor disponibile, numai în Saint Kitts și Nevis se acceptă o singură modificare).

În general, termenele scurte de prelucrare, taxele reduse, numărul mare de cereri și ratele scăzute de respingere, precum și anumite aspecte ale procedurilor de control de securitate sunt elemente care sugerează că funcționarea acestor sisteme ar putea prezenta anumite riscuri pentru securitatea statelor membre ale UE. Faptul că solicitanților care primesc răspuns favorabil li se permite ulterior să își schimbe identitatea după obținerea noii cetățenii generează noi riscuri potențiale în materie de securitate.

În timp ce consultările bilaterale sunt în desfășurare, Comisia va continua să lucreze în strânsă cooperare cu țările terțe respective pentru a găsi soluții pe termen lung după finalizarea evaluării sale. În acest context, Comisia va convoca comitetele mixte de experți instituite prin acordurile bilaterale privind exonerarea de obligația de a deține viză, al căror scop este de a monitoriza punerea în aplicare a acordurilor și de a soluționa litigiile care decurg din aplicarea acestora.

CONCLUZII

Comisia consideră că toate cele opt țări din vecinătatea UE evaluate în cadrul prezentului raport au luat măsuri pentru a da curs unei serii de recomandări formulate în cel de Al cincilea raport din cadrul mecanismului privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor. În ceea ce privește Georgia și Ucraina, ai căror resortisanți au obținut exceptarea de la obligativitatea vizelor în urmă cu mai puțin de șapte ani și pentru care este încă necesară raportarea cu privire la îndeplinirea criteriilor de referință privind liberalizarea vizelor, Comisia consideră că cerințele privind liberalizarea vizelor sunt în continuare îndeplinite. Cu toate acestea, toate cele opt țări trebuie să ia măsuri suplimentare pentru a da curs recomandărilor Comisiei.

Statele membre raportează, în general, o bună cooperare cu toate cele opt țări, atât în ceea ce privește migrația, cât și securitatea. Mai multe dintre aceste țări trebuie să abordeze în continuare problema cererilor de azil nefondate, inclusiv prin consolidarea participării la EMPACT și prin continuarea organizării de campanii de informare specifice. Toate țările ar trebui să continue să înregistreze progrese în ceea ce privește alinierea politicilor în domeniul vizelor, pentru a preveni riscul ca resortisanții țărilor terțe să intre fără viză pe teritoriul lor și apoi să călătorească în continuare, ilegal, către UE. De asemenea, sunt necesare eforturi suplimentare în lupta împotriva criminalității organizate și a corupției.

Liberalizarea vizelor este o componentă esențială a cooperării UE în materie de migrație, securitate și justiție cu țările din Balcanii de Vest și din cadrul Parteneriatul estic. Aceasta facilitează mobilitatea și contactele între oameni și poate declanșa, de asemenea, reforme de politică esențiale în aceste țări. Se va continua monitorizarea îndeaproape a acestui proces, inclusiv prin reuniuni la nivelul funcționarilor de rang înalt, prin reuniunile regulate ale Subcomitetului pentru justiție, libertate și securitate și prin discuțiile dintre UE și țările vizate de raport. Monitorizarea problemelor legate de criteriile de referință privind liberalizarea vizelor va fi abordată în continuare în rapoartele anuale ale Comisiei privind extinderea.

De asemenea, Comisia va continua să monitorizeze toate țările care beneficiază de un regim de călătorii fără viză și care aplică sisteme de acordare a cetățeniei pentru investitori și va intensifica dialogul cu aceste țări în vederea găsirii unor soluții pe termen lung menite să prevină orice posibilă eludare a procedurii UE de acordare a vizelor de scurtă ședere și evaluarea aprofundată a riscurilor individuale în materie de migrație și securitate implicate.

Ca ultim aspect, Comisia va continua să pună în aplicare noua abordare cuprinzătoare de monitorizare anunțată în comunicarea sa din 30 mai 2023, care acoperă toate țările terțe care beneficiază de un regim de călătorii fără viză. Pe baza rezultatului acestui proces de monitorizare, Comisia va continua să raporteze cu privire la țările terțe care beneficiază de un regim de călătorii fără viză în legătură cu provocările în materie de migrație și securitate, în plus față de obligațiile sale de raportare.